

Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"

Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню магістра

студента Гончарук Анастасії Михайлівни

(ПІБ)

академічної групи 072М-223-1 (заочна форма навчання)

(шифр)

спеціальності 072 Фінанси, банківська справа та страхування

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми: «Фінанси, банківська справа та страхування»

на тему: «Управління інвестиційною діяльністю підприємства

(на прикладі ПП «БВІ»)»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	Штефан Н.М.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2023

Національний технічний університет

"Дніпровська політехніка"

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

Д.С. Букрєєва

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2023 року

ЗАВДАННЯ

на кваліфікаційну роботу
ступеню магістра

студенту **Гончарук Анастасії Михайлівні** академічної групи **072м-22з-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072Фінанси, банківська справа та страхування**

(код і назва спеціальності)

На тему: **«Управління інвестиційною діяльністю підприємства**

(на прикладі ПП «БВІ»)»

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **06.11.23р №1354-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	01.09.2023-09.09.2023
Розділ 1	Теоретичні основи управління інвестиційною діяльністю підприємства	10.09.2023-30.09.2023
Розділ 2	Аналіз інвестиційної діяльності підприємства	01.10.2023-20.10.2023
Розділ 3	Управління інвестиційною діяльністю підприємства	21.10.2023-10.11.2023
Розділ 4	Результати досліджень щодо процесу управління інвестиційною діяльністю підприємства	11.11.2023-30.11.2023
ВИСНОВКИ		01.12.2023-04.12.2023
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	05.12.2023-08.12.2023

Завдання видано

_____ (підпис керівника)

Н.М.Штефан

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **03.07.2023 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **11.12.2023 р.**

Завдання прийнято до виконання

_____ (підпис студента)

А.М.Гончарук

(прізвище, ініціали)

АНОТАЦІЯ

Гончарук А.М. Управління інвестиційною діяльністю підприємства (на прикладі ПП «БВІ»). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота магістра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування (ОП «Фінанси, банківська справа та страхування»). – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2023.

Кваліфікаційна робота присвячена дослідженню і обґрунтуванню теоретичних і методологічних основ управління інвестиційною діяльністю підприємств в умовах ринкової економіки. Робота включає в себе вступ, чотири розділи, висновки, список використаних джерел та додатки.

У першому розділі роботи проведено дослідження теоретичних аспектів управління інвестиційною діяльністю: методичних підходів до формування інвестиційної стратегії розвитку підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку з врахуванням впливу екологічних факторів.

У другому розділі оцінено тенденції розвитку підприємства, ефективність стратегії управління інвестиційною діяльністю ПП «БВІ».

У третьому розділі обґрунтовані методичні підходи до ефективного управління інвестиційною діяльністю підприємства на основі вибору оптимального варіанту його розвитку з врахуванням впливу екологічних факторів.

У четвертому розділі проведена оцінка економічної ефективності удосконалення процесу управління інвестиційною діяльністю та прогнозування показників прибутковості підприємства.

ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ, ІНВЕСТИЦІЙНА СТРАТЕГІЯ ПІДПРИЄМСТВА, ВНУТРІШНЯ СТАВКА ДОХОДНОСТІ, ЕКОНОМІЧНА ЕФЕКТИВНІСТЬ, ЕКОЛОГІЧНИЙ ВПЛИВ.

ABSTRACT

Honcharuk A.M. Management of investment activity of an enterprise (based on the example of PE "BVI"). – Qualification work on the rights of the manuscript.

Master's qualification work in specialty 072 Finance, banking and insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2023.

This thesis is devoted to investigation and substantiation of theoretical and methodological foundations of profit management in companies in a market economy. The thesis includes an introduction, four chapters, conclusions, list of references and appendices.

In the first chapter of the thesis, the theoretical aspects of investment activity: methodological approaches to the formation of the investment strategy of the company in accordance with the green concept of development, taking into account the influence of environmental factors.

The second section evaluated trends of enterprise performance management strategy investment activity of BVI PE.

In the third section, methodical approaches to the effective management of the enterprise's investment activities based on the choice of the optimal option for its development, taking into account the influence of environmental factors, are substantiated.

The fourth section assessed the cost-effectiveness of the management process improvement investment and forecasting of profitability PE BVI.

FINANCIAL RESULTS, INVESTMENT STRATEGIES, INTERNAL RATE OF RETURN, PROFIT, ECONOMIC EFFICIENCY, ENVIRONMENTAL IMPACT

ЗМІСТ

	Стор.
ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	12
1.1. Основні поняття інвестиційної діяльності, умови розвитку інвестиційної політики та етапи розвитку інвестиційної стратегії підприємства.....	12
1.2. Сучасне інвестиційне законодавство відповідно до зеленої концепції розвитку.....	14
1.3. Методичні підходи до оцінки впливу екологічних факторів на ефективність інвестицій.....	18
1.4. «Зелена» стратегія розвитку підприємства. Принципи зеленої економіки. Її відмінність від традиційної економіки. Індекс екологічної ефективності.....	25
1.5. Показники оцінки досягнення встановлених цілей екологічної політики.....	28
Висновки до розділу 1.....	35
РОЗДІЛ 2 АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	37
2.1. Загальна характеристика підприємства.....	37
2.2. Аналіз показників ефективності інвестиційної діяльності підприємства.....	38
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3 УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	56
3.1. Розробка інвестиційної стратегії розвитку підприємства.....	56
3.2. Методи оцінки ефективності інвестицій з врахуванням впливу екологічних факторів.....	58
3.3. Переробка відходів: переробка використаних автомобільних шин у гумову «крихту».....	59
3.4. Впровадження циркулярної економіки на виробництві - виробництво гумової плитки.....	63

3.5. Формування потенціалу інвестиційних проектів і вибір оптимального плану інвестиційного розвитку підприємства.....	67
Висновки до розділу 3.....	76
РОЗДІЛ 4 РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА.....	78
4.1. Результати наукових досліджень та підсумки процесу розробки шляхів управління інвестиційною діяльністю підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку.....	78
4.2. Складання прогностного балансу та розрахунок прогностних показників фінансового стану підприємства.....	79
Висновки до розділу 4.....	83
ВИСНОВКИ.....	85
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	91
ДОДАТКИ.....	96

ВСТУП

Актуальність роботи. Зелена економіка - це економічна модель, яка прагне до сталого та прибуткового розвитку, шукаючи ситуацій, що приносять економічні, соціальні та екологічні вигоди.

Питання екології є надзвичайно цінним для людства як у контексті подальшого існування так і в грошовому вимірі. Від обсягу «зеленого» фінансування сьогодні залежить стан екології в майбутньому, що прямо впливає на здоров'я людства, відповідно й на трудові та інтелектуальні ресурси, кваліфікованість кадрів та рівень економічного розвитку світу в цілому. Головна мета – не допустити погіршення кліматичних умов, мобілізуючі для цього значні ресурси, запровадження інноваційних технологій у сфері промислового виробництва, проведення наукових та економічних заходів тощо.

Зелені інвестиції є ключовим інструментом у переході до сталої економіки, де розвиток відбувається без шкоди для навколишнього середовища та генерацій майбутніх громадян. Ці інвестиції сприяють збереженню природних ресурсів та забезпечують життєздатність нашої планети для майбутніх поколінь.

Зелені інвестиції та їх роль у розвитку екологічно чистих технологій та виробництва:

1. Фінансування інновацій. Зелені інвестиції сприяють дослідженням і розвитку нових технологій, спрямованих на зменшення викидів і використання більш ефективних та екологічно чистих процесів у виробництві.
2. Розвиток відновлюваних джерел енергії. Зелені інвестиції підтримують впровадження та розвиток відновлюваних джерел енергії, таких як сонячна, вітрова, гідроенергія тощо. Це сприяє зменшенню залежності від використання вугілля, нафти та інших забруднюючих джерел енергії.
3. Енергоефективність. Зелені інвестиції фінансують розробку та впровадження енергоефективних технологій та систем, що дозволяють зменшити споживання енергії в різних галузях виробництва та життєдіяльності.

4. Зменшення викидів та водопровідної системи. Інвестиції виробництво екологічно чистих автомобілів та інших транспортних засобів, а також в системи очищення стічних вод, сприяють зменшенню впливу нашого суспільства на навколишнє середовище.

5. Зелене будівництво. Зелені інвестиції підтримують розвиток технологій та матеріалів для зеленого будівництва, включаючи енергоефективні будівлі, які використовують відновлювані матеріали та системи енергозбереження.

6. Створення нових ринків та робочих місць. Зелені інвестиції сприяють створенню нових ринків та робочих місць у сферах, пов'язаних з виробництвом та застосуванням екологічно чистих технологій, що сприяє економічному зростанню та сталому розвитку.

7. Стимулювання корпоративної відповідальності. Зелені інвестиції стимулюють підприємства впроваджувати екологічно чисті практики та технології через фінансові заохочення, що сприяє зменшенню впливу бізнесу на довкілля.

Враховуючи зростаючий вплив екологічних факторів на оцінку ефективності інвестицій удосконалення методичних підходів оцінки ефективності інвестицій і розробка інструментарію оцінки впливу екологічних факторів є актуальною задачею сьогодення.

Ціль та задачі дипломної роботи. Метою дипломної роботи є формування, розробка та обґрунтування практичних рекомендацій щодо інвестиційного розвитку підприємства на базі впровадження ефективних інвестиційних проектів з врахуванням обмежень щодо фінансових ресурсів, впливу екологічних факторів і т.і.

Для досягнення поставленої мети в дипломній роботі вирішуються наступні задачі:

- встановлення сильних та слабких сторін діяльності підприємства на базі аналізу його фінансового стану;

- розробка інвестиційних заходів, за допомогою яких можна підвищити ефективність роботи підприємства відповідно до сучасної зеленої концепції розвитку;

- визначення економічної ефективності запропонованих заходів щодо підвищення ефективності роботи підприємства, враховуючи їх вплив на навколишнє середовище і оцінка впливу їх впровадження на показники фінансового стану підприємства;

- розробка інструментарію визначення впливу екологічних факторів на оцінку ефективності інвестицій.

Розуміння екологічних проблем, ефективне використання фінансових ресурсів та активна участь підприємств у зелених ініціативах є важливими складовими здорової та стійкої економічної майбутності. Ці аспекти мають вирішальне значення для нашої планети та сприяють створенню умов для збереження навколишнього середовища для майбутніх поколінь.

Для досягнення поставленої мети були вивчені наступні матеріали та документи: річні фінансові звіти підприємства, звіти по випуску продукції, по виконанню поставок продукції споживачам, плани інвестиційного розвитку підприємства.

Об'єктом дослідження є процес управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Предмет дослідження – теоретичні, методичні та практичні питання управління інвестиційною діяльністю підприємства.

Методи дослідження. Для вирішення задач, поставлених в даній дипломній роботі були використані статистичні методи, аналітичні методи, методи порівняльного аналізу, економіко-математичні методи.

Інформаційну базу дипломної роботи склали законодавчі, нормативні й інструктивні документи, які регламентують діяльність підприємства, планово-економічних служб підприємств України, баланси і звіти підприємства, дані державної статистики, інформаційні звіти інших міністерств та відомств, науково-дослідних інститутів, центрів і фондів, які оприлюднені і не становлять

службової чи комерційної таємниці, а також інформаційні матеріали, опубліковані в періодичних виданнях.

Наукова новизна одержаних результатів. Наукова новизна дослідження полягає в обґрунтуванні теоретико-методологічних і практичних аспектів та механізмів управління інвестиційною діяльністю підприємства з метою максимізації прибутку підприємства. Удосконалено механізм оцінки ефективності інвестицій з врахуванням екологічних наслідків впровадження інвестиційних проєктів.

Практичне значення одержаних результатів полягає у врахуванні екологічних наслідків впровадження інвестицій та у можливості використання запропонованих заходів у діяльності промислових підприємств при розв'язанні завдань з управління інвестиційною діяльністю підприємств. Для вибору оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства запропонована економіко-математична модель, функцією цілі якої є максимізація прибутку підприємства при виконанні існуючих обмежень щодо фінансових та іншого виду ресурсів, впливу на навколишнє середовище та інших.

Особистий внесок здобувача. Теоретичні положення, висновки та рекомендації, які виносяться на захист, одержано автором самостійно на підставі критичного аналізу літературних джерел, даних фінансової звітності підприємства.

Апробація результатів дослідження. За результатами досліджень написана стаття «Методичні підходи до оцінки впливу екологічних факторів на ефективність інвестицій», яка надрукована в журналі «Економічний вісник Дніпровської політехніки», 2023, № 2.

Обсяг і структура дипломної роботи. Дипломна робота складається зі пояснювальної записки, завдання, анотації, змісту, вступу, чотирьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст дипломної роботи викладено на 99 сторінках машинописного тексту. Робота містить 28 таблиць, 7 рисунків, 51 літературне джерело.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ
ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Основні поняття інвестиційної діяльності, умови розвитку інвестиційної політики та етапи розвитку інвестиційної стратегії підприємства

Інвестиційно-промислова політика, яка є одночасно як джерелом формування, так і основним напрямом промислової політики, являє собою систему правових, соціально-економічних, організаційних й інших засобів, що забезпечують обсяг, структуру, напрям інвестицій у найбільш перспективні напрями й галузі промисловості на основі нових організаційно-правових рішень, концентрації інвестицій і підвищення їх ефективності.

При управлінні інвестиційно-промисловою політикою необхідно реалізувати системний підхід, що передбачає визначення цілей, завдань, суб'єктів, об'єктів, розробку етапів, методів, інструментів, механізмів і т.д.

Цілі інвестиційно-промислової політики:

1. Цілі стабілізації (запобігання погіршення стану передумов для економічного прориву);
2. Цілі розвитку – полягають в зміні кількісних параметрів і якості функціонування інвестиційної системи для переведення її в більшість сприятливий стан.

Управління інвестиційно-промисловою політикою являє собою динамічний системний процес, що включає управлінські дії, метою яких є організація, аналіз, планування, прогнозування, мотивація, регулювання, моніторинг і контроль за інвестиційним середовищем у промисловому комплексі, покликані забезпечити досягнення оптимальних обсягів промислового виробництва у відповідності з обраними пріоритетами.

Інвестиційна діяльність на промислових підприємствах є сукупністю управлінських і підприємницьких дій з використання інвестицій, сприяючих

збільшенню виробничого і комерційного потенціалів в результаті реалізації конкретних інвестиційних проектів і програм.

Для ухвалення рішень в області управління інвестиційною діяльністю на підприємствах необхідна повна вихідна інформація, що складається з ретроспективного опису виробництва на момент проведення аналізу і в розробці перспектив розвитку.

По суті, необхідно систематично проводити комплексний аналіз стану інвестиційної діяльності, що полягає у вивченні, дослідженні тих явищ, що мали місце у минулому, і соціально-економічних процесів, що продовжуються.

Такий підхід до аналізу і оцінки ефективності інвестиційної діяльності може бути реалізований на основі виконання наступних основних етапів:

- моделювання потоків нової продукції, ресурсів і грошових коштів;
- облік результатів аналізу ринку, фінансового стану підприємства, впливу реалізації інвестиційних проектів на довкілля;
- визначення за допомогою зіставлення майбутніх інтегральних результатів і витрат з орієнтацією на досягнення необхідної норми доходу на капітал;
- облік впливу зовнішніх чинників, включаючи такі, як інфляція, затримка платежів, невизначеність і ризик.

Обов'язковим етапом інвестиційного планування на таких підприємствах є формування інвестиційного портфеля, яке поряд з оцінкою окремих інвестиційних проектів є одним з найбільш відповідальних етапів розробки інвестиційно-фінансової стратегії підприємства. Портфельний підхід дозволяє оптимізувати співвідношення ризику та доходності інвестиційних проектів згідно з теорією портфелю.

Зміна навколишніх умов, здобуття додаткової інформації, нова стратегія конкурентів можуть змінити перспективність того або іншого проекту в портфелі, а тим самим – його пріоритетність. Виходячи з цього підприємства повинні мати технологію не тільки відбору проектів, а й їх переоцінку у разі необхідності.

Щоб мати конкурентні переваги, промисловим підприємствам необхідно оновлювати і удосконалювати свої бізнес-цілі.

Сьогодні досягнення цих цілей все більше залежить від успіху інвестиційних проектів. У зв'язку з цим інвестиційний ризик може бути поставлений в один ряд з ризиками, які можуть загрожувати реалізації стратегічних цілей підприємства.

Виявлення проблеми на ранніх етапах як правило, збільшує шанси її успішного вирішення.

В сучасних умовах промислові підприємства створюють спеціальні умови для розвитку управління інвестиційними ризиками, впроваджують і підтримують культуру, що реагує на інвестиційний ризик, наймають і навчають співробітників, відповідальних за управління даним ризиком.

В цілому можна зробити висновок, що реалізувати стратегічний підхід до управління інвестиційною діяльністю на підприємствах можна лише шляхом належного поєднання обґрунтованих цільових установок, якісних управлінських рішень по їх втіленню, а також створення і ефективного функціонування належного інфраструктурного управлінського середовища.

Інвестиційна діяльність — це комплекс заходів і практичних дій юридичних та фізичних осіб (українських або іноземних), а також держави щодо здійснення інвестицій у будь-якій формі з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

1.2. Сучасне інвестиційне законодавство відповідно до зеленої концепції розвитку

Врегулювання відносин у інвестиційній сфері в Україні почалося з прийняття Верховною Радою України законів України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року № 1540а-ХІІ[3] та «Про інвестиційну діяльність» від 18 вересня 1991 року № 1560-ХІІ [2].

Закон України «Про інвестиційну діяльність» спрямований на забезпечення рівного захисту прав, інтересів і майна суб'єктів інвестиційної діяльності незалежно від форм власності, а також на ефективне інвестування економіки України, розвитку міжнародного економічного співробітництва та інтеграції. [2]

Закон України «Про захист іноземних інвестицій на Україні» спрямований на захист інвестицій, прибутків, законних прав та інтересів іноземних інвесторів на території України. [3]

Особливості режиму іноземного інвестування на території України встановив Закон України «Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 року № 93/96-ВР. [4]

Положення цього Закону врегульовують відносини, зокрема, щодо державних гарантій захисту іноземних інвестицій, державної реєстрації та контролю за здійсненням інвестицій, діяльності підприємств з іноземними інвестиціями, розгляду спорів тощо.

Особливістю вітчизняного інвестиційного законодавства є те, що окремі аспекти в інвестиційній сфері, окрім вищевказаних нормативно-правових актів, регулюються також нормами господарського, податкового, валютного, банківського, фінансового, митного, цивільного й земельного законодавства, правовими актами про приватизацію, підприємництво, інноваційну діяльність, цінні папери та фондовий ринок, концесії тощо.

До такого законодавства слід віднести положення Податкового [10], Господарського [1], кодексів та законів України «Про інноваційну діяльність» від 4 липня 2002 року № 40-IV; [5] «Про цінні папери та фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року №3480-IV ;[6] «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року № 1576-XII; [7] «Про акціонерні товариства» від 17 вересня 2008 року № 514-VI [8] тощо.

Державне регулювання в інвестиційній сфері також здійснюється за допомогою значної кількості указів Президента України, постанов та розпоряджень Кабінету Міністрів України тощо.

Значну частину вітчизняного законодавства становлять міжнародно-правові акти, учасником яких є Україна: багатосторонні міжнародні угоди, конвенції, які спрямовані як на захист іноземних інвестицій, так і на врегулювання інших питань.

Крім того, в інвестиційній сфері діє велика кількість міжурядових угод про сприяння та взаємний захист інвестицій, які укладаються урядом України із урядами відповідних країн, та якими регулюються основні питання взаємин сторін такого договору в галузі інвестиційної діяльності.

Аналіз стану правового регулювання в інвестиційній сфері України свідчить про те, що інвестиційне законодавство потребує подальшого вдосконалення.

Економічний розвиток супроводжується безперервним зростанням виробництва та споживання. Протягом останніх п'ятдесяти років Землі виробили більше продукції, ніж у період існування цивілізації до 1950 року.

З одного боку, бурхливий розвиток виробництва сприяє підвищенню добробуту населення, з другого – негативно позначається на екології. Можливості нашої планети обмежені, це означало потребу у пошуку нових способів індустріального виробництва зі збереженням навколишнього середовища.

Тому виникла необхідність розвитку "зеленої" економіки, яка базується на більш ефективному та раціональному використанні планетних ресурсів та на можливості відновлення природи.

Основним поштовхом до розвитку "зелених" фінансів в Україні є інтеграція України до Європейського Союзу. Оскільки однією із вимог ЄС є покращення екологічного захисту України, підвищення стандартів захисту навколишнього середовища. Так було укладено Угоду "Про Асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським Співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони", яка набула чинності 1 вересня 2017 року.

Це призвело до змін, а саме Україна прийняла Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та

запровадження нових фінансових інструментів" (№2284 від 19.12.2019), який вносить таке поняття як відсоткові облігації екологічних інвестицій ("зелені" облігації). Важливим для "зелених" фінансів є Податковий кодекс України, який є основним важелем регулювання надходжень з екологічного податку[10].

Важливими для "зелених" фінансів є також такі закони:

Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" – регулює відносини у галузі охорони, використання і відтворення природних ресурсів, забезпечення екологічної безпеки, запобігання і ліквідації негативного впливу господарської та іншої діяльності на навколишнє природне середовище [11].

Закон України "Про відходи" – законодавчий документ, що регламентує основні умови, вимоги і правила щодо екологічно безпечного поводження з відходами їх утилізацією, а також системи заходів, пов'язаних з організаційно-економічним стимулюванням ресурсозбереження [12].

Закон України "Про інвестиційну діяльність" (ст. 1) визначає інвестиції як усі види майнових та інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності, в результаті якої створюється прибуток (дохід) або досягається соціальний ефект [2].

У найбільш загальному вигляді інвестиції розуміються як вкладення капіталу з метою його збільшення в майбутньому.

Такий підхід до визначення поняття "інвестиції" панує як у європейської, так і в американській методології.

Згідно до Закону України „Про інвестиційну діяльність” до об’єктів інвестування належить:

- кошти, цільові банківські вклади, паї, акції та інші цінні папери;
- рухоме та нерухоме майно (будинки, споруди, устаткування та інші матеріальні цінності);
- майнові права, що випливають з авторського права, досвід та інші інтелектуальні цінності;
- сукупність технічних, комерційних та інших знань, оформлених у вигляді технічної документації, навичок та виробничого досвіду, необхідних

для організації того чи іншого виду виробництва, але незапатентованих (ноу-хау);

- права користування землею, водою, ресурсами, будинками, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права;

- інші цінності [2].

1.3. Методичні підходи до оцінки впливу екологічних факторів на ефективність інвестицій

Пошук джерел фінансування – це перший етап інвестиційної діяльності підприємства, який здійснюється з метою оптимізації величини первісних інвестицій для подальшого інвестиційного розвитку підприємства. При цьому треба здійснювати не пошук об'єкта інвестування під існуючі інвестиції, а пошук інвестицій під вибрані на основі критеріїв оцінки інвестиційних рішень інвестиції.

Вартість отримання коштів з різних джерел фінансування буде впливати на кінцевий результат оцінки ефективності інвестицій.

Вартість коштів, необхідних для впровадження інвестицій, визначається за допомогою середньозваженої вартості інвестицій з різних джерел фінансування і залежить від питомої ваги кожного з джерел фінансування в загальній сумі джерел фінансування.

Динаміка структури джерел фінансування в сучасній Україні наведено в табл.1.1.

Як видно з даних табл.1.1 загальний обсяг капітальних інвестицій зменшився за період пандемії, але тенденція до зростання з 2020 року позитивна. Також значно зросла питома вага коштів державного бюджету. Майже в 9 разів знизилась кошти іноземних інвесторів за цей період. І майже стабільно високою (до 70%) залишається питома вага власних коштів підприємств.

Таблиця 1.1 - Капітальні інвестиції за джерелами фінансування, млн. грн.

[42]

Джерела фінансування	2017	2018	2019	2020	2021
Усього	448461,5 100%	578726,4 (100%)	623978,9 (100%)	419836,7 (100%)	528802,0 (100%)
у т.ч. за рахунок					
коштів державного бюджету	15295,2 (3,41%)	22814,1 (3.94%)	30834,5 (4.94%)	36512,5 (8.7%)	48545,5 (9.2%)
коштів місцевих бюджетів	41565,5 (9,27%)	50355,5 (8.7%)	56480,0 (9.05%)	43558,3 (10.4%)	44207,8 (8.4%)
власних коштів підприємств та організацій	310061,7 (69,14%)	409585,5 (70.77%)	408275,7 (65.43%)	279330,4 (66.5%)	362693,0 (68.6%)
кредитів банків та інших позик	29588,9 (6,61%)	44825,4 (7.75%)	67232,6 (10.77%)	27894,5 (6.7%)	26654,1 (5.0%)
коштів іноземних інвесторів	6206,4 (1,38%)	1795,5 (0.31%)	4663,9 (0.75%)	1729,2 (0.4%)	779,0 (0.1%)
коштів населення на будівництво житла	32802,5 (7,31%)	34645,7 (5.99%)	32422,0 (5.20%)	20590,9 (4.9%)	28576,2 (5.4%)
інших джерел фінансування	12941,3 (2,88%)	14704,7 (2.54%)	24070,2 (3.86%)	10220,9 (2.4%)	17346,4 (3.3%)

Як бачимо, розвиток ринкових відносин супроводжується підвищенням ролі державного бюджету та прибутку підприємства, як фактору забезпечення фінансування діяльності підприємства, а ефективний розподіл прибутку забезпечує спроможність більш повного фінансування подальшого ефективного розвитку підприємства. Необхідність інноваційного розвитку підприємства і країни в цілому вимагають забезпечувати фінансування усіх можливих ефективних інвестиційних проектів і лише ті кошти, що залишились після їх фінансування, спрямовувати на виплату дивідендів.

Такий хід не завжди влаштовує власників підприємств. Тому питання для визначення питомої ваги власного капіталу в загальному обсязі джерел фінансування – це питання визначення оптимальної частини чистого прибутку, яка реінвестується в активи підприємства, що є складовою частиною дивідендної політики підприємства і відповідає меті власників підприємства.

Головну мету власників підприємства (в кінцевому плані – це підвищення їх добробуту) потрібно розглядати в широкому розумінні.

В загальному вигляді добробут власників підприємства розраховується як сума курсової вартості корпоративних прав та сплачених дивідендів (рис.1.1).

Рис. 1.1 - Структура чистого прибутку підприємства

Пропонуємо більш розширене трактування цього вислову, (передбачаючи, що сплачені дивіденди не будуть спрямовані на споживання):

- зростання добробуту власників підприємства складається із зростання вартості корпоративних прав з врахуванням майбутньої здатності тезаврованого прибутку в активи підприємства створювати додатковий прибуток плюс суму сплачених дивідендів з врахуванням можливості покупки за їх рахунок акцій інших підприємств і отримання, таким чином, додаткового доходу власнику підприємства як фізичної особи (рис.1.2).

Рис. 1.2 - Вплив розподілу чистого прибутку на добробут власників бізнесу

При виділенні власних коштів на впровадження інвестицій власник постійно вирішує питання стосовно того, що забезпечить отримання більшого доходу: реінвестування прибутку чи раціональне використання дивідендів в приватних інтересах.

Якщо прийняти збільшення добробуту власників підприємства (DV) в якості функції цілі, то маємо наступний вираз:

- в загальноприйнятому сенсі

$$DV \rightarrow \max \quad (1.1)$$

$$DV = Dc + BA \rightarrow \max \quad (1.2)$$

де Dc – сплачені дивіденди, грн.;

BA – вартість корпоративних прав, грн.

- в розширеному варіанті:

$$DV = Dc + V_{цц} \cdot \gamma \cdot ЧП + BA + IRRi \cdot (1 - \gamma) \cdot ЧП \quad (1.3)$$

де γ – частина чистого прибутку, спрямована на виплату дивідендів власникам простих акцій, ч. од.;

$V_{цц}$ – доходність цінних паперів, які обертаються на фондовому ринку, %.

При цьому, якщо:

$$V_{цц} \cdot \gamma \cdot ЧП > IRR \cdot (1 - \gamma) \cdot ЧП \quad (1.4)$$

то:

$$(1 - \gamma) \cdot ЧП = 0 \quad (1.5)$$

І навпаки, якщо:

$$V_{цц} \cdot \gamma \cdot ЧП < IRR \cdot (1 - \gamma) \cdot ЧП \quad (1.6)$$

то:

$$V_{цц} \cdot \gamma \cdot ЧП = 0 \quad (1.7)$$

Тобто, необхідно визначати в кожний момент часу, що вище: відсоток за цінними паперами інших компаній чи середньозважена внутрішня ставка доходності оптимального плану інвестиційного розвитку підприємства ($IRRc$):

$$IRR_c = \frac{\sum_{i=1}^n IRR_i \cdot I_i}{\sum_{i=1}^n I_i} \quad (1.8)$$

де IRR_i – внутрішня ставка доходності i -го інвестиційного проекту, %;

I_i – інвестиції, які необхідні для впровадження i -го проекту, грн.

Але найкраще рішення – це знаходження оптимального значення γ , тому що іноді подальше існування бізнесу неможливе без додаткових інвестицій і тому неможливо $(1 - \gamma) \cdot ЧП = 0$.

Якщо ж власних коштів підприємства недостатньо, то виникає необхідність залучення кредитних ресурсів. При цьому, етап визначення джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства повинен здійснюватись за умови досягнення мінімальної вартості капіталу підприємства.

Тому в умовах кризи, в умовах високої вартості кредитних ресурсів, підприємства вимушені фінансувати інвестиційні проекти в основному за рахунок власних коштів, що знову на перший план висуває питання підвищення рівня реінвестування прибутку, як фінансового забезпечення інвестиційного розвитку підприємства.

Також при визначенні майбутніх грошових потоків від впровадження інноваційних рішень та первісних інвестицій необхідно враховувати так звану „втрачену можливість”, коли вибір одного варіанту розвитку промислового підприємства вимагає відмовитись від іншого і це, в свою чергу, впливатиме на суму отриманих (або недоотриманих) доходів в майбутньому.

В сучасних умовах значно збільшується вплив екологічних факторів при визначенні економічної ефективності інвестиційних проектів.

Україна витрачає на захист навколишнього середовища менше 1% від загальних витрат та близько 0,1% номінального внутрішнього валового продукту ВВП. (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 - Витрати України на захист навколишнього середовища[19]

Показник	Роки		
	2020	2021	2022
Номінальний валовий внутрішній продукт(млн грн)	4194102	5459574	5191028
Охорона навколишнього середовища (млн грн)	6636,8	8200,2	4714,1
Частка видатків на охорону навколишнього середовища від ВВП (%)	0,16	0,15	0,09
Загальні видатки державного бюджету України (млн грн)	1288016,7	1490258,9	2705423,3
Частка витрат на охорону навколишнього середовища від загальних витрат держбюджету (%)	0,52	0,55	0,17

Для врахування цих нових реалій необхідно визначити інструментарій вимірювання екологічного впливу.

Наприклад, утилізація шкідливих відходів або очищення стічних вод та їх повторне використання, які можуть технологічно виникнути при реалізації інвестиційного проєкту, не тільки підвищують витрати проєкту, але й дозволяють скоротити їх негативний вплив на довкілля, в певному сенсі, поліпшити показники використання сировини, матеріалів, скоротити збитки та підвищити прибуток.

Пропонується при визначенні економічної ефективності проєктів враховувати коефіцієнт екологічного впливу (КЕВ), який характеризує співвідношення економічної шкоди довкіллю після (ЕШп) і до впровадження проєктів (ЕШдо).

$$\text{КЕВ} = 1 - \frac{\text{ЕШп}}{\text{ЕШдо}} \quad (1.9)$$

Якщо $\text{КЕВ} < 1$ – це означає, що впровадження цього проєкту призводить до погіршення стану навколишнього середовища і тому, при визначенні економічної ефективності проєкту необхідно додати зростання економічної шкоди довкіллю до витрат на впровадження проєкту, зменшуючи таким чином, складову економічного зростання.

Якщо $КЕВ > 1$ – це означає, що впровадження цього проєкту призводить до поліпшення стану навколишнього середовища і тому, при визначенні економічної ефективності проєкту необхідно додати зменшення економічної шкоди докільню до грошових надходжень від впровадження проєкту, збільшуючи таким чином, складову економічного зростання.

Найбільш поширені критерії оцінки ефективності інвестиційних проєктів – це чиста теперішня вартість, внутрішня ставка доходності, дисконтований період окупності та індекс прибутковості.

Розглянемо врахування коефіцієнта екологічного впливу, наприклад, при визначенні чистої теперішньої вартості інвестиційних проєктів.

Якщо $КЕВ > 1$ – це означає, що впровадження цього проєкту призводить до поліпшення стану навколишнього середовища, то врахування цього коефіцієнту необхідно при визначенні суми дисконтованих грошових потоків (PV) по проєкту:

$$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i \times (1 + КЕВ) - I_{перв} \quad (1.10)$$

де $I_{перв}$ – первісні інвестиції по i -му інвестиційному проєкту, грн.

Якщо $КЕВ < 1$ – це означає, що впровадження цього проєкту призводить до погіршення стану навколишнього середовища, то врахування цього коефіцієнту необхідно при визначенні первісних інвестицій, тому що в майбутньому буде необхідно запроваджувати заходи щодо поліпшення стану навколишнього середовища хоча б до того рівня, який був до впровадження інвестиційного проєкту. Впровадження цих заходів також вимагає додаткових інвестицій.

$$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i - I_{перв} \times (1 + КЕВ) \quad (1.11)$$

Врахування коефіцієнта екологічного впливу дозволить більш обґрунтовано визначити зв'язок економічного зростання, обсягів споживаних

природних ресурсів і забруднення навколишнього середовища і вплив екологічних факторів на оцінку ефективності інвестиційних проєктів.[50]

Отже, питання екології є надзвичайно цінним для людства як у контексті подальшого існування так і в грошовому вимірі. Стан екології в майбутньому прямо впливає на здоров'я людства (через збільшення або зменшення забруднення навколишнього середовища), відповідно й на трудові та інтелектуальні ресурси, кваліфікованість кадрів та рівень економічного розвитку світу в цілому. Головна мета – не допустити погіршення умов існування людства з одночасним економічним розвитком.

1.4. «Зелена» стратегія розвитку підприємства. Принципи зеленої економіки. Її відмінність від традиційної економіки. Індекс екологічної ефективності

«Зелена» економіка ґрунтується на альтернативних джерелах енергії і палива, технології екологічно чистого виробництва, чистих технологіях у веденні сільського господарства, «зеленому будівництві», а також програмах очищення повітря, води і ґрунту від забруднень, переробки та утилізації відходів. Багато вчених досліджують цю тему, розробляють нові концепції. «Зелений» бізнес це бізнес, який дотримується принципів екологічної збалансованості у своїй діяльності, прагне до використання відновлюваних ресурсів і намагається мінімізувати негативний вплив своєї діяльності на довкілля.

Принципи зеленої економіки

1. Принцип ефективності та достатності

Експлуатація ресурсів Землі обмежується рівнем, який буде нешкідливим для відновлення природних систем. Держави підтримують стабільне виробництво та споживання, впроваджують низьковуглецеві та ресурсозберігаючі технології.

2. Принцип благополуччя

Особлива увага приділяється соціальному та економічному благополуччю населення. При цьому його критерії мають бути переглянуті. Рівень ВВП (внутрішнього валового продукту) – невідповідний інструмент з метою оцінки добробуту, оскільки він не враховує екологічний чинник.

3. Принцип правильного керування

Економіка має бути «прозорою» та підзвітною. Відповідальність за шкоду, завдану навколишньому середовищу, розподіляється між країнами пропорційно їхньому впливу. Економічна система дотримується загальних природоохоронних стандартів із поправками на культурні особливості різних країн.

4. Принцип здорової планети

Держави повинні інвестувати у відновлення екології та збереження природної різноманітності.

Таким чином, зелена економіка стверджує, що соціального добробуту можна досягти, зменшуючи екологічні ризики та екологічні загрози. З цієї причини зелена економіка складається з довгострокового бачення, в якому компанії, ринки та інвестори прагнуть до сталого розвитку, що гарантує довгострокову прибутковість.

Відмінності від традиційної економіки:

1. Збереження ресурсів:

– Традиційна економіка: зазвичай базується на використанні необмежених ресурсів, іноді призводячи до їхньої вичерпності.

– Зелена економіка: Спрямована на раціональне використання природних ресурсів, із забезпеченням їх довгострокової стійкості та відновлюваності.

2. Мінімізація викидів:

– Традиційна економіка: Часто супроводжується великими викидами забруднюючих речовин у повітрі, воді та ґрунті.

– Зелена економіка: Орієнтована на зниження викидів та інтеграцію екологічно чистих технологій для уникнення негативного впливу на навколишнє середовище.

3. Екологічна справедливість:

– Традиційна економіка: Часто погіршення соціальної нерівності та підвищення гіперзаможності окремих верств суспільства.

– Зелена економіка: Прагне до досягнення соціальної справедливості, сприяючи доступності екологічних благ у всьому світі суспільства та зниженню рівня бідності.

4. Довгостроковий підхід:

– Традиційна економіка: Часто орієнтована на короткостроковий прибуток та задоволення поточних потреб.

– Зелена економіка: Спрямована на довгострокові перспективи, із збереженням природних ресурсів для майбутніх поколінь.

5. Інноваційний розвиток:

– Традиційна економіка: Часто використовують традиційні технології та методи виробництва.

– Зелена економіка: Стимулює використання інноваційних технологій та у сфері досліджень відновлюваних джерел енергії та екологічно чистого виробництва.

Ці відмінності підкреслюють важливість переходу до зеленої економіки для забезпечення економічного розвитку, яка не тільки задовольняє поточні потреби, але й забезпечує довгострокову стійкість та збереження навколишнього середовища.

1.5. Показники оцінки досягнення встановлених цілей екологічної політики

Зелений бізнес може виробляти або постачати традиційні чи нові продукти та послуги таким способом, щоб мінімізувати вплив на довкілля.

Саме «зелена економіка» може стати джерелом розвитку України. Для вимірювання ефективності «зеленості» економіки слугує індекс GGEI (The Global Green Economy Index, GGEI).

Він створений рейтинговим агентством Dual Citizen 2010 року і вимірює ефективність та поступ у «зеленій» економіці у 130 країнах світу на основі експертного опитування.

Індекс GGEI використовує кількісні та якісні показники для вимірювання ефективності кожної країни за чотирма показниками:

1. управління та зміна клімату (висвітлення у ЗМІ, на міжнародних форумах, результати зміни клімату);
2. ефективність галузей (будівництво, транспорт, енергетика, туризм та ін.);
3. ринки та інвестиції (ВДЕ, екотехнології, стимулювання екологічних інвестицій, корпоративна стабільність);
4. довкілля (сільське господарство, якість повітря та води, біологічне та природне середовище, рибальство, ліси).

GGEI – перший індекс “зеленої” економіки, який на сьогоднішній день є продуктом, на який посилається міжнародна спільнота: політики, міжнародні організації, громадянське суспільство та приватний сектор. Індекс - основа для створення індивідуальних систем вимірювання сталості та “зеленості” економік світу. В 2022 році Україна зайняла 92 місце у рейтингу (табл.1.3)

Таблиця 1. 3 - Глобальний індекс “зеленої” економіки” (2022р.)[51]

Рейтинг	Країна (територія)	Результат
1	Швеція	0,799382
2	Швейцарія	0,781289
3	Норвегія	0,74707
4	Франція	0,7436
5	Данія	0,741979
6	Ісландія	0,712754
7	Австрія	0,711426
92	Україна	0,48097

За даними Глобального індексу "зеленої" економіки на 2022 рік, представленого в табл. 1.3, видно значні різниці у рівнях зеленої економічної розвиненості між різними країнами.

Швеція очолює рейтинг з високим показником 0,799382, що свідчить про високий рівень розвитку зеленої економіки в цій країні.

Швейцарія, Норвегія, Франція та Данія також показують високі результати, вказуючи на серйозні зусилля цих країн у реалізації зелених ініціатив та сталого розвитку.

Україна знаходиться на 92-му місці із показником GGEI (The Global Green Economy Index) = 0,48097. Це свідчить про значні виклики та недоліки у розвитку зеленої економіки в країні, що може бути пов'язане із відсутністю або недостатньою ефективністю впровадження екологічних ініціатив та сталої політики.

З врахуванням цих результатів, необхідно звернути увагу на збільшення інвестицій у зелені технології, розвиток відновлюваних джерел енергії, покращення енергоефективності та зменшення викидів забруднюючих речовин. Крім того, необхідно сприяти свідомому споживанню та підвищенню громадської свідомості щодо екологічних питань, що може сприяти покращенню показників зеленої економіки в майбутньому.

Індекс екологічної ефективності (Environmental Performance Index, EPI) – комплексний показник оцінки екологічної політики держави та її окремих суб'єктів.

Індекс розраховується за 24 показниками ефективності по десятих категоріях, що охоплюють стан здоров'я, навколишнє середовище та життєздатність екосистеми.

Ці показники дають змогу оцінити, наскільки країни досягли встановлених цілей екологічної політики.

Низькі показники свідчать про необхідність посилення зусиль держави щодо забезпечення сталого розвитку за рядом факторів, наприклад, захист біорізноманіття, скорочення викидів ПГ тощо (табл.1.4).

Таблиця 1.4 - Індекс екологічної ефективності [51]

Країна	2022		2018		2014	
	Рейтинг	Результат	Рейтинг	Результат	Рейтинг	Результат
Данія	1	77,9	3	81,6	13	77,35
Велика Британія	2	77,7	6	79,89	12	77,35
Фінляндія	3	76,5	10	78,64	18	75,72
Мальта	4	75,2	4	80,9	34	67,42
Швеція	5	72,7	5	80,51	9	78,09
Люксембург	6	72,3	7	79,12	2	83,29
Словенія	7	67,3	34	67,57	15	76,43
Австрія	8	66,5	8	78,97	8	78,32
Щвейцарія	9	65,9	1	87,42	1	87,67
Ісландія	10	62,8	11	78,57	14	76,5
Польща	46	50,6	50	64,11	30	69,53
Україна	52	49,6	109	52,87	95	49,01

Динаміка індексу екологічної ефективності показана на рис.1.3.

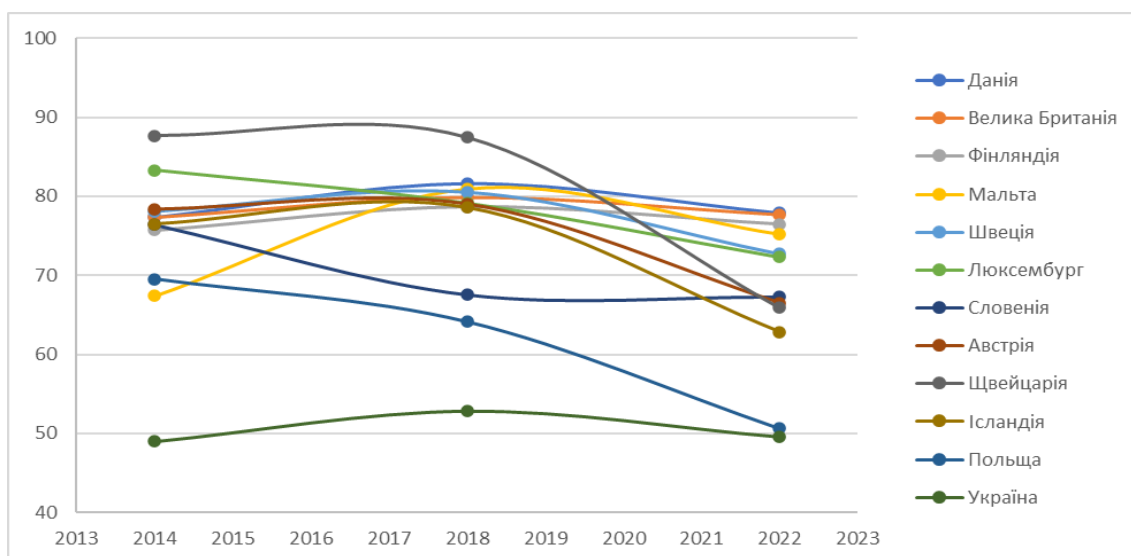

Рис.1.3 - Динаміка індексу екологічної ефективності

За даними табл. 1.4, що відображають індекс екологічної ефективності для кількох країн у 2022, 2018 та 2014 роках, можна зробити кілька важливих висновків.

По-перше, можна помітити стабільність та високі показники Данії та Великої Британії впродовж років, що вказує на сталість їхньої екологічної політики та ефективність заходів щодо збереження природи та зниження впливу на навколишнє середовище.

По-друге, Швейцарія впродовж усіх трьох років утримується на першому місці, демонструючи високий рівень зеленої ефективності та сталості у своїх зусиллях з екологічного розвитку.

По-третє, Україна, хоча і покращила свій індекс у 2022 році порівняно з 2018 та 2014 роками, все ще залишається на досить низькому рівні індексу екологічної ефективності порівняно з іншими країнами, що відображено в табл.1.4.

Це вказує на те, що потрібно вжити більше заходів для поліпшення екологічної ефективності в країні.

Загалом, результати таблиці свідчать про важливість сталості та наполегливості в реалізації зелених ініціатив, а також необхідність подальших зусиль для поліпшення стану навколишнього середовища та збереження природних ресурсів у всіх країнах.

Бізнес (великий, середній та малий) може запроваджувати «зелену» стратегію в межах своїх інтересів.

Малий і середній бізнес в Україні є однією з потужних соціально-економічних сил, яка забезпечує роботою більшість зайнятих працівників в економіці країни та передбачає випуск такого обсягу продукції, що перевищує половину обсягу загальної продукції.

Дані щодо кількості зайнятих працівників у суб'єктів господарювання наведено в табл.1.5, а щодо обсягу виробленої продукції суб'єктів великого, середнього та малого підприємництва - наведено в табл. 1.6.

Таблиця 1.5 - Кількість зайнятих працівників у суб'єктів господарювання

[42]

Ро- ки	Суб'єкти великого підприємництва		Суб'єкти середнього підприємництва		Суб'єкти малого підприємництва	
	кількість зайнятих працівників, осіб	у % до загальної кількості зайнятих працівників	кількість зайнятих працівників, осіб	у % до загальної кількості зайнятих працівників	кількість зайнятих працівників, осіб	у % до загальної кількості зайнятих працівників
2010	2400338	22,3	3413843	31,7	4958609	46,0
2011	2449018	24,1	3273528	32,2	4441970	43,7
2012	2484163	25,0	3188201	32,0	4285169	43,0
2013	2383753	24,5	3054150	31,4	4291173	44,1
2014	1915094	21,8	2766431	31,4	4115146	46,8
2015	1708592	20,9	2632690	32,2	3838749	46,9
2016	1586582	19,6	2649985	32,7	3871758	47,7
2017	1560900	19,2	2623807	32,2	3956331	48,6
2018	1574301	18,5	2784464	32,6	4173665	48,9
2019	1608347	17,8	3089709	34,3	4319757	47,9
2020	1574647	17,6	3123215	35,0	4233999	47,4
2021	1648692	18,4	2999712	33,6	4287724	48,0

Як видно з табл. 1.5 питома вага кількості зайнятих працівників у суб'єктів середнього та малого підприємництва має стійку тенденцію до зростання. Аналогічна картина вимальовується при аналізі динаміки обсягів виробленої продукції суб'єктів великого, середнього та малого підприємництва: питома частка обсягу виробленої продукції суб'єктів середнього та малого підприємництва зросла з 56.2% у 2013 році до 63.3% у 2020 році.

Таблиця 1.6 - Обсяг виробленої продукції суб'єктів підприємництва [42]

Ро- ки	Суб'єкти великого підприємництва		Суб'єкти середнього підприємництва		Суб'єкти малого підприємництва	
	Обсяг виробленої продукції, тис. грн	у % до загального показника	Обсяг виробленої продукції, тис. грн	у % до загального показника	Обсяг виробленої продукції, тис. грн	у % до загального показника
2013	1136699864,8	43,8	942923055,6	36,4	513644147,8	19,8
2014	1222747774,6	42,4	1046728694,3	36,3	616086215,8	21,3
2015	1439883019,1	41,7	1264937838,9	36,7	745058778,6	21,6
2016	1581304931,6	37,5	1622317009,1	38,5	1014203794,5	24,0
2017	2039421298,8	38,3	1970221736,3	37,0	1319332391,1	24,7
2018	2354328505,5	37,9	2247973656,5	36,2	1605385409,8	25,9
2019	2503075166,5	35,9	2507601509,3	35,9	1971187073,0	28,2
2020	2457507487,3	33,7	2509824234,9	34,4	2327115603,1	31,9

Ідеї для розвитку зеленого бізнесу для середніх та малих підприємств наведено в табл.1.7.

Таблиця 1.7 - Напрями розвитку зеленого бізнесу для середніх та малих підприємств

Напрями розвитку	Сутність
1	2
Органічна продукція	Органічний сектор в Україні спеціалізується переважно на виробництві зернових, зернобобових і олійних культур та молочної продукції
Відновлювані джерела енергії	Україна має значний потенціал видобутку енергії з відновлюваних джерел. Основні можливості для відновлюваної енергетики в Україні включають: біоенергетику, вітроенергетику, сонячну енергетику, геотермальну енергетику. В Україні розвиваються нові напрями зеленого бізнесу, а саме: - виробництво біопалива; - виробництво сонячних панелей; - виробництво паливних гранул з відходів (пелет); - виробництво електроенергії на малих гідроелектростанціях (потужністю до 10 МВт); - вітрова енергетика.
Екологічне будівництво	Основні принципи екологічного будівництва: - ефективне використання енергії, води та інших ресурсів; - отримання електрики від вітряків або сонячних батарей; - скорочення обсягу відходів і зменшення інших видів екологічного впливу; - використання місцевих будівельних матеріалів і виробів; - використання екологічних матеріалів у будівництві та при оздобленні будівель; - застосування біотехнологій переробки відходів.

1	2
Сталий (зелений) транспорт	Це будь-який спосіб чи організаційна форма пересування, що дає змогу знизити рівень впливу на довкілля: - пішохідний і велосипедний рух, - екологічні автомобілі, - транзитно-орієнтоване проектування, - оренду транспортних засобів, - системи міського транспорту, які є економічно ефективними, сприяють збереженню простору та пропаганді здорового способу життя.
Зелений туризм	«зелений» аспект туризму означає, що спосіб, яким ведеться туристична діяльність, має сприяти збереженню території чи місцевості, яку було відвідано, незмінною. Отже, сутність зеленого туризму в сільській місцевості та на природних територіях полягає в тому, щоб екологічний слід (включаючи природне й культурне середовище) було зведено до мінімуму.
Переробка відходів і повторне використання матеріалів	Можливості малого та середнього підприємництва в управлінні відходами передбачають: - збір відходів; - переробку та вторинну переробку відходів; - утилізацію відходів
Ландшафтний дизайн	Це мистецтво благоустрою, озеленення, організації садово-паркових насаджень, гірок, газонів і малих архітектурних форм у будівництві
Інтеграція екологічних аспектів у підприємницьку діяльність	Інтеграцію екологічних аспектів може бути визначено як включення екологічних аспектів у процес ухвалення рішень. Для малого та середнього підприємництва це означає врахування впливу діяльності компанії на довкілля.

На сьогоднішній день Україна має досить багато перспективних проектів з екологічним спрямуванням, які для реалізації вимагають додаткового фінансування. А як показують дані табл.1.1 всі капітальні інвестиції здійснюються в основному (майже на 70%) за рахунок власних коштів підприємства.

Висновки до розділу 1

Інвестиційна діяльність — це комплекс заходів і практичних дій юридичних та фізичних осіб (українських або іноземних), а також держави щодо здійснення інвестицій у будь-якій формі з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Пошук джерел фінансування – це перший етап інвестиційної діяльності підприємства, який здійснюється з метою оптимізації величини первісних інвестицій для подальшого інвестиційного розвитку підприємства. При цьому треба здійснювати не пошук об'єкта інвестування під існуючі інвестиції, а пошук інвестицій під вибрані на основі критеріїв оцінки інвестиційних рішень інвестиції.

Якщо власних коштів підприємства недостатньо, то виникає необхідність залучення кредитних ресурсів. При цьому, етап визначення джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства повинен здійснюватись за умови досягнення мінімальної вартості капіталу підприємства.

Вартість отримання коштів з різних джерел фінансування буде впливати на кінцевий результат оцінки ефективності інвестицій.

В сучасних умовах значно збільшується вплив екологічних факторів при визначенні економічної ефективності інвестиційних проєктів.

Україна витрачає на захист навколишнього середовища менше 1% від загальних витрат та близько 0,1% номінального ВВП.

Для врахування цих нових реалій необхідно визначити інструментарій вимірювання екологічного впливу.

Наприклад, утилізація шкідливих відходів або очищення стічних вод та їх повторне використання, які можуть технологічно виникнути при реалізації інвестиційного проєкту, не тільки підвищують витрати проєкту, але й дозволяють скоротити їх негативний вплив на довкілля, в певному сенсі, поліпшити показники використання сировини, матеріалів, скоротити збитки та підвищити прибуток.

Пропонується при визначенні економічної ефективності проєктів враховувати коефіцієнт екологічного впливу (КЕВ), який характеризує співвідношення економічної шкоди довкіллю після (ЕШп) і до впровадження проєктів (ЕШдо).

Зелена економіка стверджує, що соціального добробуту можна досягти, зменшуючи екологічні ризики та екологічні загрози.

Україна знаходиться на 92-му місці із показником GGEI = 0,48097. Це свідчить про значні виклики та недоліки у розвитку зеленої економіки в країні, що може бути пов'язане із відсутністю або недостатньою ефективністю впровадження екологічних ініціатив та сталої політики.

З врахуванням цих результатів, звернути увагу на збільшення інвестицій у зелені технології, розвиток відновлюваних джерел енергії, покращення енергоефективності та зменшення викидів забруднюючих речовин. Крім того, необхідно сприяти свідомому споживанню та підвищенню громадської свідомості щодо екологічних питань, що може сприяти покращенню показників зеленої економіки в майбутньому.

Ідеї для розвитку зеленого бізнесу для середніх та малих підприємств – це органічна продукція, відновлювані джерела енергії, екологічне будівництво, сталий (зелений) транспорт, зелений туризм, переробка відходів і повторне використання матеріалів, ландшафтний дизайн, інтеграція екологічних аспектів у підприємницьку діяльність.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

2.1. Загальна характеристика підприємства

Приватне підприємство «БВІ» було засновано 19.09.2003 року за адресою: Україна, 49000, Дніпропетровська область, місто Дніпро, вул. Театральна, будинок 1 для здійснення підприємницької діяльності та отримання прибутку. Підприємство діє на підставі Статуту.

Основний вид діяльності:

- 46.69 Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням;
- 25.73 Виробництво інструментів;
- 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів;
- 46.72 Оптова торгівля металами та металевими рудами;
- 46.74 Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього;
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля [39].

Підприємство є юридичною особою, зареєстроване в Єдиному державному реєстрі підприємств і організацій України (ЄДРПОУ) за номером 20240798, має самостійний баланс, розрахунковий рахунок в Дніпропетровському регіональному відділенні АКБ “ПриватБанк”, круглу печатку зі своїм повним найменуванням, фірмовий знак та інші необхідні реквізити, може від свого імені укладати договори, набувати майнові та пов'язані з ними немайнові права, нести обов'язки, бути позивачем та відповідачем в суді. Підприємство діє на основі повного господарського розрахунку та самофінансування, є платником ПДВ та податку на прибуток на загальних підставах.

Товариство у своїй діяльності керується чинним в Україні законодавством, статутом, установчим договором, а також внутрішніми актами

підприємства: правилами, порядками, стандартами, положеннями, інструкціями та іншими локальними актами. Підприємство є стабільним партнером цілого ряду постачальників продукції.

2.2. Аналіз показників ефективності інвестиційної діяльності підприємства

З метою оцінки фінансового стану підприємства проводиться аналіз кількісних критерій його показників. Головне завдання, яке ставить перед собою фінансовий аналітик, — прогнозування майбутньої платоспроможності підприємства. Для цього аналізуються всі можливі фактори, які можуть вплинути на платоспроможність. На практиці використовуються різні моделі аналізу: дискримінантний та регресійний аналіз, комплексна оцінка на основі розрахунку окремих фінансових показників тощо.

Розглянемо найтипівіший підхід до оцінки фінансового стану підприємств, який застосовується провідними європейськими банками. В основі цього підходу лежить розрахунок таких основних блоків показників:

- ліквідності та платоспроможності, які характеризують структуру капіталу та майна підприємства;
- прибутковості та самофінансування (поточні та прогнозні). [26, 29,31]

Завдяки аналізу робиться висновок про здатність підприємства обслуговувати свої борги. Об'єктивність висновків підвищується в результаті порівняння значень отриманих показників з рекомендованими, середньо галузевими, а також у динаміці.

Показники ліквідності та платоспроможності. Аналіз ліквідності підприємства ґрунтується на зіставленні відображених у балансі поточних платіжних зобов'язань підприємства та поточних активів. У теорії і практиці можна зустріти значну кількість показників ліквідності (алгоритми розрахунку найпоширеніших з них наведено в табл. 2.1).

Показник абсолютної ліквідності характеризує платоспроможність підприємства на дату складання балансу і показує, яку частину короткострокових зобов'язань воно має можливість погасити негайно.

Висновки щодо майбутньої платоспроможності позичальника на основі аналізу цього показника робити недоцільно. Однак при оцінці кредитоспроможності підприємства банк звертає увагу на потенційну платоспроможність позичальника. Саме тому рівень інформаційного навантаження показника ліквідності першого ступеня для банку є досить низьким. Надто високе значення цього показника негативно впливає на рентабельність підприємства, оскільки залучений капітал вкладається в неробочі активи, якими є грошові кошти та їх еквіваленти. Оптимальною вважається ситуація, коли показник абсолютної ліквідності знаходиться на рівні 0,2.

Таблиця 2.1 - Показники ліквідності та платоспроможності

Показники	Формула розрахунку	Рекомендоване значення
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$\frac{\text{Грошові кошти та їх еквіваленти}}{\text{Поточні зобов'язання}} \cdot 100$	20 % (0,2) і більше
Проміжний коефіцієнт покриття	$\frac{\text{Монетарні оборотні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \cdot 100$	100 % і більше
Показник покриття	$\frac{\text{Поточні активи}}{\text{Поточні зобов'язання}} \cdot 100$	близько 150 %
Коефіцієнт покриття необоротних активів довгостроковим капіталом	$\frac{\text{Власний капітал} + \text{Довгострокові зобов'язання}}{\text{Необоротні активи}}$	більше 1
Робочий капітал	Поточні активи – Поточні зобов'язання	більше 50 %

З метою забезпечення стабільної поточної платоспроможності підприємства можуть формувати резерви ліквідності (наприклад, поточні фінансові інвестиції) чи вдаватися до залучення контокорентних кредитів (овердрафту).

$$\text{Кабс.ліквідності } 2020 = 48,20 / 2094,80 = 0,023$$

$$\text{Кабс.ліквідності 2021} = 73,50/2681,90 = 0,027$$

$$\text{Кабс.ліквідності 2022} = 98,90/3854,93 = 0,026$$

Значення показника ліквідності другого ступеню повинно дещо перевищувати 100 %. Відношення монетарних оборотних активів (різниця між загальною сумою оборотних активів і запасів) та короткострокових зобов'язань повинно перевищувати одиницю. Зазначимо, що по підприємствах в європейських країнах середнє значення цього показника загалом є меншим за 100 % і перебуває на рівні 80—90 %. У середньому по вітчизняних підприємствах значення показника ліквідності другого ступеня становить близько 60—70 %. Показник характеризує очікувану платоспроможність підприємства в короткостроковому періоді, тобто періоді, що дорівнює середній тривалості одного обороту дебіторської заборгованості за умови її своєчасного погашення.

Відношення короткострокових активів до короткострокових зобов'язань (показник покриття) є одним з тестів, на основі якого можна перевірити рівень дотримання золотого правила фінансування. Він характеризує платоспроможність підприємства в середньостроковому періоді. Значення цього показника має перевищувати 100 %. Коефіцієнт покриття необоротних активів довгостроковим капіталом показує, наскільки підприємство виконує умови золотого правила фінансування та золотого правила балансу. Він характеризує рівень дотримання фінансової рівноваги підприємства у коротко- та довгостроковому періодах. Значення цього показника повинно бути більшим за одиницю. Нормальною є ситуація, коли значення коефіцієнта знаходиться в межах 1,2 — 1,6. У такому разі підприємство можна вважати потенційно платоспроможним.

$$\text{Кпокp2020} = 2247,70/2094,80 = 1,073$$

$$\text{Кпокp2021} = 2861,30/2681,90 = 1,067$$

$$\text{Кпокp2022} = 4638,95/3854,93 = 1,203$$

При зовнішньому аналізі проблема полягає в тому, що показники балансу не надають повної інформації про строковість окремих активів та пасивів. Отже, як додаткове аналітичне джерело слід використовувати розшифровки дебіторської та кредиторської заборгованості.

Розглянуті до цього показники належать до числа відносних показників. У разі необхідності фінансові аналітики можуть розраховувати абсолютний показник ліквідності — робочий капітал.

За умови достатньої ліквідності запасів і дебіторської заборгованості, яку можна легко рефінансувати, наявність робочого капіталу у підприємства означає не лише його здатність виконати поточні зобов'язання, а й можливість для розширення операційної та інвестиційної діяльності. Прийнято вважати, що величина робочого капіталу повинна перевищувати 30 % загального обсягу оборотних активів підприємства. Від'ємне значення робочого капіталу означає, що показник ліквідності третього ступеня є меншим 100 %, тобто частина довгострокових активів профінансована за рахунок короткострокового капіталу, а отже, підприємство порушує правила фінансування і йому загрожує неплатоспроможність.

З метою об'єктивного прогнозування та забезпечення стабільної платоспроможності фінансові служби підприємства повинні застосовувати весь арсенал аналітичних засобів і вибирати найприйнятніші показники ліквідності для конкретних економічних умов.

Показники, які характеризують структуру капіталу та майна позичальника наведені в табл. 2.2. Структура капіталу підприємства досить докладно характеризується під час розгляду вертикального правила фінансування. Висновки щодо задовільності показників структури капіталу та майна робляться на основі їх зіставлення із середньо галузевими значеннями.

Якщо коефіцієнти заборгованості та фінансової незалежності є відносно стабільними і перебувають на рівні дещо вищому, ніж у середньому по галузі, то прийнято вважати, що ризики структури капіталу є низькими, а отже, за цим критерієм позичальник є кредитоспроможним. Якщо ж відповідні показники є суттєво нижчими за середньо галузеві або власний капітал характеризується

від'ємним значенням, то структура капіталу такого позичальника вважається надто ризиковою. Кредит такому позичальнику або взагалі не видається або видається (за достатності інших параметрів кредитоспроможності) під завищені проценти.

Таблиця 2.2 - Показники, які характеризують структуру капіталу та майна

Назва показника	Формула розрахунку
Коефіцієнт заборгованості	$\frac{\text{позичковий} \cdot \text{капітал}}{\text{власний} \cdot \text{капітал}}$
Коефіцієнт незалежності (автономії)	$\frac{\text{власний} \cdot \text{капітал}}{\text{валюту} \cdot \text{балансу}}$
Частка необоротних активів (%)	$\frac{\text{необоротні} \cdot \text{активи}}{\text{загальна} \cdot \text{сума} \cdot \text{активів}} \cdot 100\%$
Частка основних засобів у структурі активів (%)	$\frac{\text{основні} \cdot \text{засоби}}{\text{загальна} \cdot \text{сума} \cdot \text{активів}} \cdot 100\%$

Коефіцієнт автономії (КАВ) характеризує, яку частку складають власні джерела в загальному обсязі фінансування підприємства. Він визначається по наступній формулі:

$$КАВ = \frac{КС}{ВБ} \quad (2.1)$$

де КС – власний капітал, тис.грн.;

ВБ – валюта балансу, тис.грн.

Ріст коефіцієнта автономії свідчить про збільшення фінансової незалежності підприємства, зниженні ризику фінансових утруднень у майбутні періоди. Якщо коефіцієнт автономії перевищує значення 0,5, тобто частка власних засобів підприємства в загальній вартості використовуваних засобів більше 0,5, то це показує, що всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті його власними засобами.

Другим показником фінансової стійкості є коефіцієнт маневреності капіталу (КМ), що характеризує, чи здатне підприємство зберегти свій капітал

у випадку зміни попиту та пропозиції на ринку, тобто чи досить стійке підприємство при змінах на ринку продукції, що випускається. Коефіцієнт маневреності (КМ) визначається по наступній формулі:

$$KM = \frac{KSO}{KS} \quad (2.2)$$

де KSO – власні оборотні засоби, тис. грн.;

KS – власний капітал, тис. грн.

Коефіцієнт фінансової стійкості показує питому вагу всіх джерел засобів у загальній вартості майна, що підприємство може використовувати у своїй поточній діяльності без збитку для кредиторів. Він визначається по наступній формулі:

$$KF = \frac{KS + DP}{BB} \quad (2.3)$$

де KS - власний капітал, тис. грн.;

DP - довгострокові пасиви, тис. грн.;

BB - валюта балансу, тис. грн.

До показників платоспроможності відносяться коефіцієнт покриття, коефіцієнт ліквідності, коефіцієнт платоспроможності, коефіцієнт залучення, співвідношення позичкових і власних засобів.

Коефіцієнт покриття (чи коефіцієнт поточної ліквідності) дає можливість установити, у якій кратності сума активів покриває суму короткострокових зобов'язань.

$$KP = \frac{ЛА}{КЗ} \quad (2.4)$$

де ЛА – ліквідні активи, тис. грн.;

КЗ – короткострокова заборгованість, тис. грн.

Коефіцієнт критичної ліквідності відбиває прогнозовані платіжні можливості підприємства за умови своєчасного проведення розрахунків з дебіторами. Він визначається по наступній формулі:

$$KKL = \frac{ЛА - ЗЗ}{КЗ} \quad (2.5)$$

де ЛА – ліквідні активи, тис. грн.;

ЗЗ – запаси і витрати (за винятком витрат майбутніх періодів), тис. грн.;

КЗ – короткострокова заборгованість, тис. грн.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності характеризує платоспроможність підприємства на дату складання балансу. Він визначається по наступній формулі:

$$KAL = \frac{ДС}{КЗ} \quad (2.6)$$

де ДС – грошові засоби, тис. грн.;

Коефіцієнт платоспроможності характеризує перспективи розрахунків підприємства по усіх своїх зобов'язаннях і визначається по наступній формулі:

$$KPL = \frac{M}{КЗ + DP} \quad (2.7)$$

де М – сума поточних активів, тис. грн.;

КЗ – короткострокова заборгованість, тис. грн.;

DP – довгострокові пасиви, тис. грн.

Коефіцієнт рентабельності господарської діяльності показує, скільки чистого прибутку приходить на одиницю виторгу від реалізації.

$$P_{PP} = \frac{PP}{BP} \quad (2.8)$$

де PP – прибуток, тис. грн.;

BP – виторг від реалізації, тис. грн.

Коефіцієнт рентабельності капіталу характеризує ефективність використання довгостроково інвестованих у підприємство засобів поза залежністю від джерела цих засобів. Він визначається по наступній формулі:

$$P_K = \frac{PP}{K} \quad (2.9)$$

де PP – прибуток, тис. грн.;

К – капітал, тис. грн.

Показники прибутковості та самофінансування.

Здатність підприємства виконувати свої зобов'язання значною мірою залежить від рівня його прибутковості та самофінансування. Саме тому в процесі оцінки кредитоспроможності (особливо при наданні довгострокових кредитів) аналізують фактично досягнуті та прогнозовані показники рентабельності, прибутку, Cash-flow (табл. 2.3). Ці показники дають змогу дати відповідь на два запитання:

яку частку інвестицій, інших грошових видатків підприємство може фінансувати за рахунок результатів своєї діяльності;

чи зможе підприємство виконати свої зобов'язання у майбутньому за рахунок внутрішніх фінансових джерел.

Окрім звітних даних у процесі аналізу вивчаються планові показники фінансових результатів підприємства, прогноз руху грошових коштів, фінансовий план тощо.

Таблиця 2.3 - Розрахунок операційного Cash-flow [43]

Прямий метод	Непрямий метод
(+) Грошові надходження від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	(+) Чистий прибуток від операційної діяльності
(-) Грошові виплати постачальникам за сировину, матеріали, послуги тощо	(+) Витрати, не пов'язані з грошовими виплатами
(-) Грошові видатки на утримання персоналу	(-) Доходи, не пов'язані з грошовими надходженнями
(+) Інші грошові надходження, які не належать до інвестиційної та фінансової діяльності	(-) Приріст; (+) Зменшення оборотних активів (крім грошових коштів, їх еквівалентів, поточних фінансових інвестицій, інших статей не операційних оборотних активів)
(-) Інші грошові видатки для покриття операційних витрат, які не стосуються інвестиційної та фінансової діяльності	(-) Зменшення; (+) Збільшення поточних зобов'язань, у т. ч. відсотки (крім короткострокових кредитів банків та інших статей, не пов'язаних з операційною діяльністю)
(-) Сплата процентів за користування позичками	= Cash-flow (операційний)
(-) Сплата податків на прибуток	(-) Інвестиції в необоротні активи
= Cash-flow (операційний)	(+) Дезінвестиції

У теорії і практиці можна зустріти велику кількість абсолютних і відносних показників прибутковості та самофінансування. До абсолютних належать: чистий прибуток; прибуток до оподаткування; прибуток від операційної діяльності; операційний Cash-flow; вільний Cash-flow (FCF). Більшість з відносних показників ґрунтується на концепції рентабельності: рентабельність власного капіталу; рентабельність інвестицій; рентабельність активів; рентабельність основних засобів; рентабельність виробництва певного виду продукції тощо[26,43].

Підкреслимо, що залежно від потреб фінансового аналітика показники рентабельності розраховуються з використанням різної бази: прибуток від операційної діяльності; прибуток до оподаткування; чистий прибуток; Cash-flow тощо.

Зрозуміло, що, оцінюючи кредитоспроможність позичальника, кредитні експерти підбирають свій каталог показників, які, на їхню думку, дозволяють дійти найоб'єктивніших висновків про потенційну здатність підприємства виконувати свої зобов'язання за рахунок внутрішніх фінансових джерел. У табл. 2.3 наведено найпоширеніші із згаданих показників.

У процесі оцінки кредитоспроможності позичальника отримані показники прибутковості (табл.2.4).

Ці показники аналізуються в динаміці, а також у зіставленні із середньогалузевими значеннями та за окремими видами економічної діяльності.

На основі цього робиться висновок про їх достатність. Показники рентабельності основної діяльності, активів, інвестицій порівнюють також із процентною ставкою, за якою залучається кредит. Зрозуміло, що у разі перевищення процентної ставки над плановими показниками рентабельності у підприємства можуть виникнути труднощі із виконанням зобов'язань.

Інформація, відображена в першому розділі пасиву балансу «Власний капітал», показує загальну картину стану власного капіталу та його окремих позицій на початок та кінець звітного періоду.

Таблиця 2.4 - Показники рентабельності та самофінансування підприємства

Назва показника	Формула розрахунку
1. Рентабельність власного капіталу	$\frac{\text{чистий} \cdot \text{прибуток}}{\text{власний} \cdot \text{капітал}} \cdot 100\%$
2. Операційна рентабельність продажу	$\frac{\text{чистий} \cdot \text{прибуток}}{\text{чиста} \cdot \text{виручка} \cdot \text{від} \cdot \text{реалізації}} \cdot 100\%$
3. Рентабельність основної діяльності	$\frac{\text{прибуток} \cdot \text{від} \cdot \text{операційної} \cdot \text{діяльності}}{\text{собівартість} \cdot \text{реалізованої} \cdot \text{продукції}} \cdot 100\%$
4. Рентабельність інвестицій (ROI)	$\frac{\text{чистий} \cdot \text{прибуток} + \text{проценти} \cdot \text{за} \cdot \text{кредит}}{\text{інвестований} \cdot \text{капітал}} \cdot 100\%$
5. Рентабельність активів	$\frac{\text{чистий} \cdot \text{прибуток} + \text{проценти} \cdot \text{за} \cdot \text{кредит}}{\text{сума} \cdot \text{активів}(\text{середньорічна})} \cdot 100\%$
6. Чистий грошовий потік на одиницю власного капіталу	$\frac{\text{cash} - \text{flow} \cdot (\text{операційний})}{\text{власний} \cdot \text{капітал}} \cdot 100\%$
7. Показник самофінансування інвестицій (%)	$\frac{\text{cash} - \text{flow} \cdot (\text{операційний})}{\text{приріст} \cdot \text{необоротних} \cdot \text{активів}} \cdot 100\%$
8. Чиста Cash-flow-маржа (%)	$\frac{\text{cash} - \text{flow} \cdot (\text{операційний})}{\text{чиста} \cdot \text{виручка} \cdot \text{від} \cdot \text{реалізації} \cdot \text{продукції}} \cdot 100\%$
9. Чистий грошовий потік на одиницю активів	$\frac{\text{cash} - \text{flow} \cdot (\text{операційний})}{\text{сума} \cdot \text{активів}}$

На основі цієї інформації можна провести поверховий аналіз показників, в основі розрахунку яких є власний капітал.

Розшифрування першого розділу пасиву балансу, яке дає змогу фінансовому аналітику дійти висновків щодо змін, які відбулися в складі власного капіталу підприємства, причини цих змін та існуючі тенденції, міститься у звіті про власний капітал.

Порядок складання звіту регламентується П(С)БО 5.

Метою складання звіту про власний капітал є розкриття і аналіз інформації щодо змін у складі власного капіталу підприємства протягом

звітнього періоду. Читаючи звіт, користувач може з'ясувати основні чинники (операції), які вплинули на зміни (збільшення чи зменшення) у складі власного капіталу в цілому та окремих його позицій зокрема.

Звіт складається у формі шахової таблиці в розрізі статей, які включаються до складу першого розділу пасиву балансу та причин їх зміни. Шаховий принцип побудови звіту передбачає розміщення по горизонталі елементів (статей) власного капіталу, а по вертикалі — основних операцій, які можуть призвести до зміни окремих статей і власного капіталу в цілому.

Звіт про власний капітал складається на підставі балансу, звіту про фінансові результати, а також аналітичних даних до відповідних облікових регістрів. За правильного відображення операцій, які призвели до змін у складі власного капіталу, залишок власного капіталу на кінець року (в цілому та у розрізі окремих статей), який відображається у балансі, збігається з тим, який показується у звіті про власний капітал. Суми, що зменшують статті власного капіталу, наводяться в дужках[31-33].

Показники залишку за окремими статтями власного капіталу на початок періоду переносяться з відповідної графи балансу підприємства. Далі по вертикалі відображаються операції, які можуть призвести до змін у власному капіталі.

На перетині відповідних вертикальних рядків і горизонтальних граф відображаються дані, що характеризують вплив тих чи інших операцій на стан позицій власного капіталу.

Якщо на підприємстві мали місце зміни в обліковій політиці, виправлення помилок, допущених при складанні звітів у попередніх періодах чи інші зміни, то на відповідну величину здійснюється, як правило, коригування сальдо нерозподіленого прибутку на початок звітнього року. Скоригований залишок на початок року у звіті містить інформацію про позиції власного капіталу з урахуванням можливих коригувань.

Власний капітал підприємства може змінитися в результаті переоцінки необоротних активів, зокрема уцінки чи до оцінки нематеріальних активів, основних засобів, незавершеного будівництва.

Сума дооцінки збільшує інший додатковий капітал, якщо така дооцінка є першою переоцінкою необоротних активів, тобто до оцінки не провадилася уцінка необоротних активів, суму якої було списано на інші витрати.

Сума уцінки необоротних активів зменшує інший додатковий капітал у разі, якщо до уцінки вже було проведено до оцінку таких необоротних активів (сума якої збільшила додатковий капітал).

Суми переоцінок необоротних активів, що проводяться протягом звітного року, відображаються у Звіті про власний капітал розгорнуто. Якщо стосовно одного з видів необоротних активів протягом року провадилися до оцінка та уцінка, суми яких вплинули на величину додаткового капіталу, у Звіті така переоцінка відображається розгорнуто — окремо до оцінка та окремо уцінка по відповідному рядку.

Результати розрахунків фінансових коефіцієнтів підприємства (структури капіталу, ліквідності, рентабельності роботи) представлені в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 - Зведена таблиця фінансових коефіцієнтів підприємства

Показник	2020	2021	2022	відхилення 2022-2021 +/-	Відх- ня, %
Коефіцієнт покриття	1,073	1,067	1,203	0,136	12,8
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,711	0,736	0,966	0,230	31,3
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,023	0,027	0,026	-0,002	-6,4
Чистий оборотний капітал	152,90	179,40	784,02	604,620	337,0
Коефіцієнт автономії	0,072	0,066	0,172	-0,049	-73,8
Коефіцієнт фінансування	12,907	14,086	4,807	-9,278	-65,9
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,942	0,942	0,978	0,035	3,8
Рентабельність активів	0,038	0,052	0,131	0,08	154,0
Рентабельність власного капіталу	0,535	0,779	0,762	-0,017	-2,24
Коефіцієнт рентабельності діяльності	0,018	0,022	0,023	0,001	4,3
Коефіцієнт рентабельності продукції	0,124	0,116	0,181	0,065	56,6

За даних табл. 2.5 можна зробити наступні висновки:

- коефіцієнт покриття (загальної ліквідності) у 2022 р. зріс на 12,8 % і становить 1,20, що показує спроможність підприємства погасити поточні зобов'язання, якщо воно реалізує усі свої оборотні активи, в тому числі і матеріальні запаси;

- коефіцієнт швидкої (критичної) ліквідності – зріс на 31%, що дорівнює 0,23 частині поточних зобов'язань, які підприємство спроможне погасити за рахунок найбільш ліквідних оборотних коштів – грошових коштів та їх еквівалентів, фінансових інвестицій та кредиторської заборгованості. Але цього недостатньо, щоб погасити поточні зобов'язань за умови своєчасного здійснення розрахунків з дебіторами;

- коефіцієнт абсолютної ліквідності дорівнює 0,026, має тенденцію до зниження, що показує низьку можливість негайного погашення поточних зобов'язань.

- зростання чистого оборотного капіталу на 337%, що свідчить про спроможність підприємства сплачувати свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність;

- коефіцієнт платоспроможності (автономії) має мінімальне (нормативне) значення $> 0,5$. На підприємстві його значення постійно знижується, в 2021 році на 73,8%, це говорить про те, що не всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті власними активами. Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про більшу фінансову незалежність підприємства.

- коефіцієнт фінансування має значення 4,8 - зниження на 65% відносно попередніх років, що характеризує незалежність підприємства від залучених засобів;

- коефіцієнт маневреності власного капіталу дорівнює 0,98 за 2022 рік, що на 3,8% більше за 2021, а саме збільшилася частина власного капіталу у фінансуванні поточної діяльності, тобто вкладені в оборотні засоби.

На рис.2.1 відображено динаміку значень коефіцієнтів ліквідності.

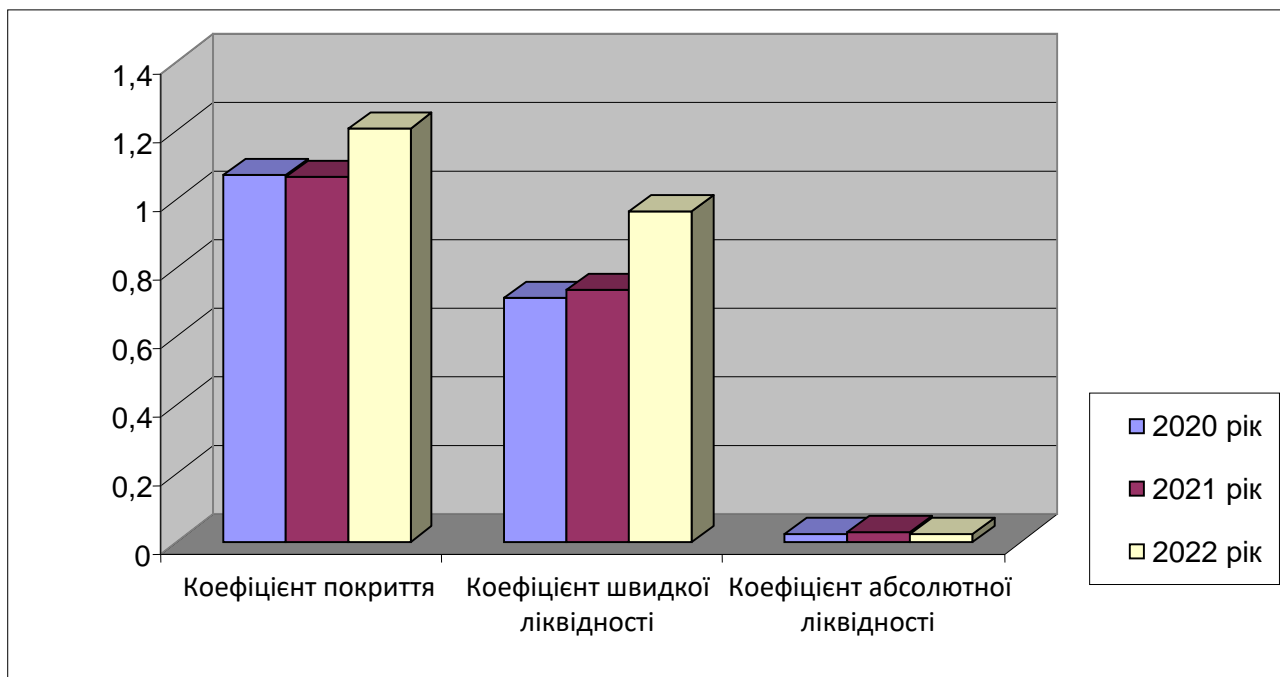

Рис. 2.1- Динаміка показників ліквідності 2020-2022 років

Динаміка показників рентабельності показана на рис. 2.2.

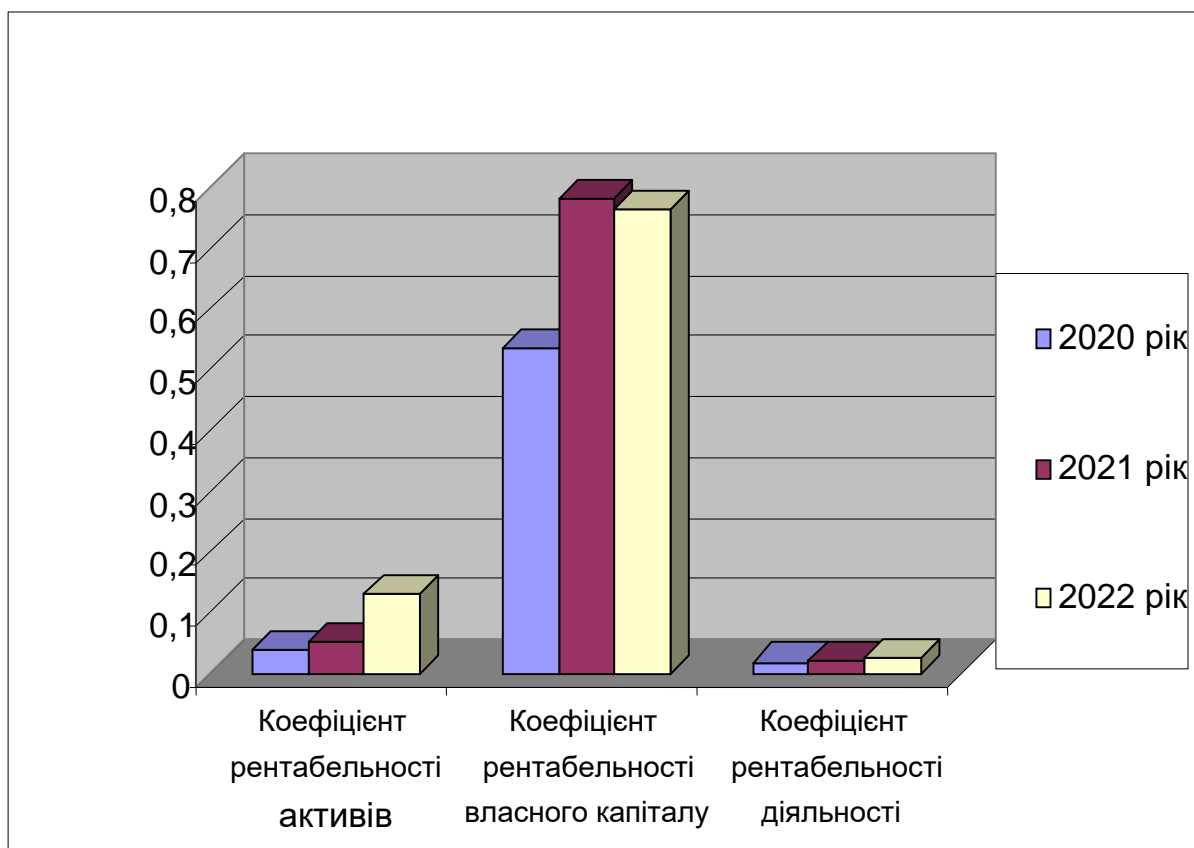

Рис. 2.2 - Динаміка показників рентабельності 2020-2022 років

Аналіз коефіцієнтів рентабельності показав наступне:

- коефіцієнт рентабельності активів складає 0,13 – збільшення на 154% , що говорить про більш ефективне використання активів підприємства;

- коефіцієнт рентабельності власного капіталу зменшився на 2,24% порівняно з 2021 роком, тим самим показуючи зниження ефективності вкладання засобів в підприємство;

- коефіцієнт рентабельності діяльності має тенденцію зростання з 0,018 у 2020 році до 0,023 у 2022 році на 4%, що характеризує підвищення господарської діяльності;

- коефіцієнт рентабельності продукції збільшився на 56% порівняно з 2021 роком, це зумовлено зростанням прибутковості від основної діяльності.

Основними шляхами підвищення ефективності роботи підприємства при є такі:

- підвищення інтенсивності використання оборотних активів підприємства;

- подальше збільшення обсягів реалізації товарів;

- зниження матеріальних операційних витрат;

- розширення ринку збуту товарів.[41]

Але існує важливість переходу до зеленої економіки для забезпечення економічного розвитку, яка не тільки задовольняє поточні потреби, але й забезпечує довгострокову стійкість та збереження навколишнього середовища.

Тому необхідно:

- формування бази «зелених» проєктів;

- залучення інвестицій (кредитів) для впровадження «зелених» проєктів.[49,50]

Зелений бізнес може виробляти або постачати традиційні чи нові продукти та послуги таким способом, щоб мінімізувати вплив на довкілля.

Висновки до розділу 2

Приватне підприємство «БВІ» було засновано 19.09.2003 року за адресою: Україна, 49000, Дніпропетровська область, місто Дніпро, вул. Театральна, будинок 1 для здійснення підприємницької діяльності та отримання прибутку. Підприємство діє на підставі Статуту.

Основний вид діяльності

- 46.69 Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням
- 25.73 Виробництво інструментів
- 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів
- 46.72 Оптова торгівля металами та металевими рудами
- 46.74 Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля [39].

З метою оцінки інвестиційної діяльності підприємства провели аналіз кількісних критерій його показників. Підприємство має спроможність погасити свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність, всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті власними активами. Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про фінансову незалежність, незалежність підприємства від залучених засобів. Спостерігається забезпеченість власними коштами, зростанням прибутковості господарської діяльності від основного виду діяльності.

Проаналізувавши господарську діяльність підприємства слід відмітити, що в цілому господарську діяльність підприємства за 2020-2022 роки можна вважати задовільною:

- абсолютна величина чистого прибутку на протязі останніх років зростає;
- також зростає валюта балансу підприємства та виручка від реалізації продукції;
- динаміка зміни коефіцієнтів валової рентабельності реалізованої продукції, активів та власного капіталу показує, що рентабельність активів,

реалізації та власного капіталу є стабільною, хоча і невисокою, але має позитивну тенденцію.

Основними шляхами підвищення ефективності роботи підприємства при є такі:

- підвищення інтенсивності використання оборотних активів підприємства;
- подальше збільшення обсягів реалізації товарів;
- зниження матеріальних операційних витрат;
- розширення ринку збуту товарів.

Але існує важливість переходу до зеленої економіки для забезпечення економічного розвитку, яка не тільки задовольняє поточні потреби, але й забезпечує довгострокову стійкість та збереження навколишнього середовища.

Тому необхідно:

- формування бази «зелених» проєктів;
- залучення інвестицій (кредитів) для впровадження «зелених» проєктів.

Зелений бізнес може виробляти або постачати традиційні чи нові продукти та послуги таким способом, щоб мінімізувати вплив на довкілля.

РОЗДІЛ 3

УПРАВЛІННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

3.1. Розробка інвестиційної стратегії розвитку підприємства

Управління інноваційною діяльністю підприємства спрямовано на вибір такого варіанту впровадження інноваційних заходів, який дозволяв при існуючих ресурсах досягати найвищого ефекту. Інноваційні заходи повинні не тільки підвищувати ефективність роботи підприємства, а й забезпечувати перехід на якісно новий рівень роботи підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку[50].

Напрями розвитку зеленого бізнесу для середніх та малих підприємств:

- Органічна продукція,
- Відновлювані джерела енергії,
- Екологічне будівництво,
- Сталий (зелений) транспорт,
- Зелений туризм,
- Переробка відходів і повторне використання матеріалів,
- Ландшафтний дизайн.

Підприємство зосередилось на переробці відходів і повторному використанні матеріалів.

Можливості малого та середнього підприємництва в управлінні відходами передбачають:

- збір відходів;
- переробку та вторинну переробку відходів;
- утилізацію відходів.

Найбільше можливостей для малого та середнього підприємництва може бути в переробці та вторинній переробці відходів:

- існують внутрішній та міжнародний ринки вторинної сировини;

- технології переробки та вторинної переробки є здебільшого простими і добре зрозумілими;

- є великий обсяг сировини, яка доступна для вторинної переробки.

До промислових відходів належать:

Офісний папір і картон. Збір може бути організовано за допомогою вантажного автомобіля, обладнаного пресом або обладнанням для тюкування, щоб можна було транспортувати максимальний обсяг папіру та картону.

Пластмаса. У загальній сукупності відходів є дуже багато різних пластмас, але найбільш поширеними є: поліетилентерефталат (PET – широко використовується для бутелювання води та напоїв), поліетилен високої щільності (HDPE – широко використовується для жорстких пластикових контейнерів, призначених для харчових продуктів) і поліетилен низької щільності (LDPE – плівка, що широко використовується для виготовлення пластикових пакетів і обгортання продуктів).

Інші пакувальні матеріали, зокрема, скло, метали та інші види паперу і пластмас.

Специфічні відходи, наприклад, електронні відходи та шини. Електронні відходи містять незначні обсяги багатьох матеріалів (зокрема, золото та інші метали), що формує високу ціну. Пластмаси, які використовуються при виробництві електронної техніки (скажімо, ударостійкий полістирол або HIPS), відрізняються від тих, що містяться в інших типах відходів, і можуть мати високу ринкову ціну.

Використані шини може бути перероблено різними способами, але найбільш поширеним способом є переробка шин у резинову «крихту». Резинова крихта має безліч застосувань.

Органічні відходи. Переробка цих відходів (здебільшого на компост) потребує часу та значних площ, якщо не використовуються високозатратні технології.

Підприємство давно працює з автотранспортними підприємствами і тому в якості одного з заходів обирає:

1. переробку використаних автомобільних шин у гумову «крихту»;

2. подальша переробка гумової крихти.

3.2. Методи оцінки ефективності інвестицій з врахуванням впливу екологічних факторів

Найважливішим завданням підприємства при реалізації інвестиційного проекту є оцінювання ефективності та доцільності запланованих капіталовкладень (інвестицій) в проект придбання нового устаткування з метою оцінки перспектив його прибутковості й окупності.

В сучасних умовах застосовуються динамічні методи оцінки ефективності інвестицій: чиста теперішня вартість, дисконтований період окупності, внутрішня ставка доходності та індекс прибутковості.

В сучасних умовах значно збільшується вплив екологічних факторів при визначенні економічної ефективності інвестиційних проєктів.

Пропонується при визначенні економічної ефективності «зелених» проєктів враховувати коефіцієнт екологічного впливу (КЕВ), який характеризує співвідношення економічної шкоди довкіллю після (ЕШп) і до впровадження проєктів (ЕШдо).

Так при визначенні чистої теперішньої вартості інвестиційних проєктів, якщо $КЕВ > 1$, то врахування цього коефіцієнту необхідно при визначенні суми дисконтованих грошових потоків (PV) по проєкту:

$$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i \times (1 + КЕВ) - I_{перв} \quad (3.1)$$

де $I_{перв}$ – первісні інвестиції по i -му інвестиційному проєкту, грн.

Якщо $КЕВ < 1$, то врахування цього коефіцієнту необхідно при визначенні первісних інвестицій, тому що в майбутньому буде необхідно запроваджувати заходи щодо поліпшення стану навколишнього середовища хоча б до того рівня, який був до впровадження інвестиційного проєкту [50]. Впровадження цих заходів також вимагає додаткових інвестицій.

$$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i - I_{перв} \times (1 + КЕВ) \quad (3.2)$$

При цьому обґрунтування вибору норми дисконту дуже важливо, тому що її заниження призводить до прийняття рішення про виконання проектів з менш вигідними показниками в умовах, коли на фінансовому ринку є кращі інвестиційні пропозиції; а завищення призводить до відмови інвестора від реалізації вигідного проекту через хибне очікування наявності на ринку більш ефективної альтернативи інвестування коштів.

В якості ставки дисконтування можна використовувати середньозважену вартість капіталу підприємства, середню ставку по депозитам або по кредитах; застосовувати кумулятивний метод, який враховує всі види ризиків в якості додавання до безризикової ставки премії за ризик.

3.3. Переробка відходів: переробка використаних автомобільних шин у гумову «крихту»

Застосування гумової крихти:

- виготовлення нових шин (використовується в якості добавки в виробництві нових автопокришок);
- гумова плитка для тротуарів;
- покриття для спортивних та дитячих майданчиків, технічних приміщень – чим дрібніше крихта, тим м'якше покриття;
- виробництво будівельних матеріалів (шиферу, черепиці та інші);
- будівництво доріг (в невеликій кількості додається в асфальт для надання йому міцності);
- настили для тваринницьких ферм, стайнь.

Бізнес-рішення: створення повного циклу утилізації відпрацьованих автопокришок: збирання – переробка – виробництво нового продукту. Відпрацьовані покришки переробляються механічним способом у гумову крихту, з якої виробляється гумотехнічна продукція: покриття для дитячих ігрових і спортивних майданчиків, для тренувальних залів, усілякі засоби безпеки дорожнього руху («лежачі поліцейські»), паркувальне обладнання,

кулевловлювачі для тирів, захисні причальні пристрої, вироби для тваринницьких комплексів тощо. Перетворюючи відпрацьовані автопокришки (з їх якісним розділенням на сталевий корд, текстильні волокна і гумову крихту) на нову сировину та нові вироби шляхом механічної переробки, компанія робить свій внесок у захист довкілля.

Зараз з усієї кількості зношених шин переробляється лише 20%, незважаючи на те, що в тонні шин міститься приблизно 70% гуми придатної для вторинної переробки в паливо, вироби або будматеріали. При спалюванні цієї кількості покришок в атмосферу виділяється 460 кг шкідливих газів і 280 кг сажі! Процес виробництва резинової крихти полягає в подрібненні і сепарації сировини.

Весь цикл проходить без застосування хімічних реагентів і викиду в атмосферу шкідливих продуктів.

Лінія для переробки шин працює в напівавтоматичному режимі. Це збірне обладнання займає близько 200 кв. метрів. Продуктивність невеликого цеху на годину становить 200 - 1000 кг готової крихти, до 200 кг металу за зміну, до 1000 кг текстильної вати за зміну. Для обслуговування верстатів необхідно 3 - 4 некваліфікованих працівника.

Обробляти можна не тільки шини, але і будь-який гумовий утиль (протигази, стрічка транспортерів). На виході виходить:

- крихта гумова;
- дроблена сталь;
- текстильна вата.

Кінцевий продукт переробки покришок застосовується:

- при виготовленні різних видів палива: піролізного газу, мазуту, бензину;
- при будівництві автомобільних доріг: виробництві спеціальних плит для ділянок особливої небезпеки, гальмівних модулів, зборів для автомобільних стоянок, шумоізоляційних панелей, переправ через рейки залізниць і трамваїв, мастик на основі бітуму, спортивних та ігрових покриттів;

- при виготовленні взуттєвих заготовок, підлогових покриттів;
- при виробництві гумових виробів, покрівельних покриттів;
- для препаратів для адсорбції нафти і її похідних з води і землі.

Ціна гумової крихти в Україні – 12800 грн/тона.

Міні-лінія переробки автомобільних шин RAPTOR SH-200 Classic, яка вже була у використанні на вторинному ринку коштує 700 000 грн.[45] підприємство має 759 000 гривень нерозподіленого прибутку, за рахунок якого може придбати дане обладнання.

Тариф на електроенергію - 3.99грн. за 1 кВт ,

- на водопостачання- 7,476 грн. за 1 куб.м;

- на водовідведення 5.1 грн. за 1 куб.м

Розрахунок витрат зведемо в табл. 3.1.

Таблиця 3.1- Розрахунок витрат заходу з переробки шин

Статті витрат	Сутність	Сума витрат річна, грн
Зарплата з ЄСВ	4 робітника з окладом 8200 грн(місяць)	(8000+1760) =39 040 x 12 міс = 468 480
вода	2 куб за ціною 12.576грн/м3 x 360 днів	60 048
електроенергія	122 кВт/год за ціною 3.99 грн/кВт	1 401 926
матеріали	За кожну шину на приймальному пункті сплачують 50 грн	2 880 000
амортизація	20% від 700 000	140 000
Інші (1%)		49 505
Оренда приміщення		16 000x 12 міс=192 000
РАЗОМ		5 191 959

В табл.3.2 наведено результати визначення чистого прибутку від впровадження технологічної лінії з переробки шин вартістю 700 000 гривень.

Таблиця 3.2 - Визначення чистого прибутку від впровадження даного проекту

№	Показники	Річна сума, грн.
1	Капітальні витрати	700 000
2	Очікуваний річний дохід	12 800 грн/т x 0.2т x 8 год x 360днів =7 372 800 грн
3	ПДВ	1 228 800
3	Витрати	5 191 959
4	Прибуток до оподаткування	952 041
5	Податок на прибуток	171 367
6	Чистий прибуток	780 674

Показники оцінки ефективності цього проекту наведені в табл.3.3.

Таблиця 3.3- Показники оцінки ефективності інвестиційних проектів

Назва проекту	Чиста теперішня вартість -NPV	Внутрішня ставка доходності -IRR	Індекс доходності -IP	Дисконтований період окупності - DPP
Переробка шин	$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i - I_{перв}$ $= \frac{780674}{1.29} + \frac{780674}{1.29^2} - 700000$ $= 605174 + 469127 - 700000 = 374301$ $> 0 \text{ проект прийняти}$	80,06%	$PI = \frac{\sum ГПд}{I_{НВn}}$ $= (605274 + 469127) / 700000$ $= 1,535$ <p>PI > 1, тому проект необхідно прийняти.</p>	1 рік і 3 міс

При ставці дисконтування $i = 29\%$ NPV дорівнює:

$$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i - I_{перв} = \frac{780674}{1.29} + \frac{780674}{1.29^2} - 700000$$

$$= 605174 + 469127 - 700000 = 374301 > 0 \text{ проект прийняти}$$

При ставці дисконтування $i = 99\%$ NPV дорівнює:

$$NPV = \frac{780674}{1.9} + \frac{780674}{1.9^2} - 700000 = 410881 + 216\,253 - 700000$$

$$= -72\,866 \text{ грн}$$

Внутрішня ставка доходності проекту:

$$IRR = 29 + \frac{374301}{374301 + 72866} \times (90 - 29) = 29 + 0.837 \times 61 = 80.06\%$$

Період окупності проекту розрахований в табл.3.4.

Таблиця 3.4 - Період окупності проекту

Роки	Грошові потоки дисконтовані, тис. грн.	Непогашені інвестиції, тис. грн.
		700000
1	605 174	+94 826
2	469 127	

Впровадження нового проекту окупиться за менш ніж 1 рік і 3 місяці.

3.4. Впровадження циркулярної економіки на виробництві - виробництво гумової плитки

Наступний напрямок розвитку – виробництво гумової плитки. Обладнання для виробництва гумової плитки «Metal Comfort» Україна коштує 200 000 грн. вартість плитки – 600-800 грн/кв. м.

Оптимальна чисельність робітників за зміну – 3-4 робітника.

Комплект устаткування з виробництва гумової плитки «ТЕТ OPTIMAL» розрахований для повноцінного виробництва гумової плитки. Один з найпопулярніших і затребуваних комплектів обладнання з виробництва гумової плитки та інших найменувань гумових підлогових покриттів. Дозволяє випускати до 7 найменувань високоякісної продукції з гумової крихти. Продуктивність комплекту «ТЕТ OPTIMAL» становить до 60 кв. м в зміну. Для того, щоб організувати виробництво плитки на комплекті обладнання «ТЕТ

OPTIMAL» знадобиться приміщення середньою площею до 100 кв. м і робочий персонал складається з 2 -3 чоловік. Комплектація лінії «ТЕТ OPTIMAL» 1. Прес гідравлічний — 1 шт. 2. Візки для прес-форм — 6 шт. 3. Змішувач для приготування сировинної маси — 4 шт. 4. Стійка для міксера — 4 шт. 5. Стіл формувальний — 1 шт. 6. Прес-форма — 60 шт. 7. Термічна камера — 1 шт.

У підприємства недостатньо власних коштів на впровадження даного заходу, тому керівництво вирішило впроваджувати дані заходи поетапно:

За 1 квартал роботи технологічної лінії з переробки шин підприємство отримає прибуток в розмірі 195 168 грн. І ці гроші будуть спрямовані на закупівлю обладнання для виробництва гумової плитки (плюс нестача коштів буде сплачена з нерозподіленого прибутку).

Тому ефективність даного заходу будемо розраховувати не за рік, а за 9 місяців роботи обладнання.

Ціна на гумову плитку: Розмір (500x500x20) Ціна-600 грн/кв. м; розмір (500x500x30)—ціна700грн/кв.м; розмір (500x500x40) - ціна 800 грн/кв. м

Тариф на електроенергію - 3.99грн. за 1 кВт ,

- на водопостачання- 7,476 грн. за 1 куб.м;

- на водовідведення 5.1 грн. за 1 куб.м

Розрахунок витрат з виробництва гумової плитки зведемо в табл. 3.5.

Таблиця 3.5 - Розрахунок витрат заходу з виробництва гумової плитки

Статті витрат	Сутність	Сума витрат річна, грн
1	2	3
Зарплата з ЄСВ	4 робітника з окладом 8200 грн(місяць)	(8000+1760) =39 040 x 9 міс = 351360 грн
вода	3 куб за ціною 12.576грн/м3 x 360 днів	108 656
електроенергія	138 кВт/год за ціною 3.99 грн/кВт	1 585 786
матеріали	1 кв. м плитки важить 1.4кг. Для виготовлення витрачається 1.8 кг гумової крихти. Вартість матеріалів: 1.8 x12.8 грн/кг x 60кв.м x8 x 270 днів=	2 985 984

Продовження табл.3.5		
1	2	3
амортизація	20% від 160 000	32 000
Інші (1%)		50 638
Оренда приміщення		Використовується приміщення, яке було орендовано для попереднього заходу, тому орендна плата = 0
РАЗОМ		5 114 424

В табл.3.6 наведено результати визначення чистого прибутку від впровадження заходу щодо виробництва гумової плитки, враховуючи термін дії даного заходу.

Таблиця 3.6 - Визначення чистого прибутку від впровадження даного проєкту

№	Показники	Річна сума, грн.
1	Капітальні витрати	200 000
2	Очікуваний річний дохід	600грн/кв.м x 60 кв. м x 270днів x К викор = 8 748 000
3	Податок на додану вартість -ПДВ	1 458 000
3	Витрати на впровадження інвестиційного проєкту	5 114 424
4	Прибуток до оподаткування	2 175 576
5	Податок на прибуток	391 604
6	Чистий прибуток	1783 972

Показники оцінки ефективності (чиста теперішня вартість, внутрішня ставка доходності, індекс прибутковості і т. д.) цього проєкту наведені в табл.3.7.

Таблиця 3.7 - Показники оцінки ефективності інвестиційного проекту

Назва проекту	Чиста теперішня вартість -NPV	Внутрішня ставка доходності -IRR	Індекс доходності -IP	Дисконтований період окупності -DPP
Виробництво гумової крихти	$NNPV = \sum_{i=1}^n PV_i - I_{перв}$ $= \frac{1783972}{1.29} - 200000$ $= 1\ 182\ 974$ $> 0 \text{ проект прийняти}$	191,5%	$PI = \frac{\sum ГПО}{I_{перв}}$ $= (1783972)/200000$ $= 8,92$ PI > 1, тому проект необхідно прийняти.	2 міс

При ставці дисконтування $i = 29\%$ NPV дорівнює:

$$NPV = \sum_{i=1}^n PV_i - I_{перв} = \frac{1783972}{1.29} - 200000 = 1\ 182\ 974 > 0 \text{ проект прийняти}$$

При ставці дисконтування $i = 90\%$ NPV дорівнює:

$$NPV = \frac{1783972}{1.9} - 200000 = 938932 - 200000 = 738\ 932 \text{ грн}$$

Внутрішня ставка доходності проекту:

$$IRR = 29 + \frac{1182974}{1182974 - 738932} \times (90 - 29) = 29 + 2.664 \times 61 = 191.5\%$$

Період окупності проекту розрахований в табл.3.8.

Таблиця 3.8 - Період окупності проекту

Місяці	Грошові потоки дисконтовані, тис. грн.	Непогашені інвестиції, тис. грн.
		200000
1	148 664/1.29=115 244	+84 756
2	89 336	+4580
3	68253	

Впровадження нового проекту окупиться за 2 місяці.

3.5. Формування потенціалу інвестиційних проєктів і вибір оптимального плану інвестиційного розвитку підприємства

Окрім впровадження «зелених» проєктів, підприємство запланувало для впровадження наступну інвестиційну програму (табл.3.9). Розрахунок показників ефективності проєктів здійснено аналогічно розрахунків попередніх проєктів.

Таблиця 3.9 - База інвестиційних проєктів підприємства

Назва проєкту	Чиста теперішня вартість -NPV	Внутрішня ставка доходності - IRR	Індекс доходності -IP	Дисконтований період окупності - DPP
Створення СТО	199 754	42,22%	1,999	6 міс
Відкриття кафе при СТО	80 023	63.23%	1,931	6 міс
Відкриття автомагазину	4 215	24.15%	1,129	9 міс

Для визначення оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства, який сприятиме максимізації прибутку, що залишається в розпорядженні промислового підприємства після сплати податків та платежів, використаємо економіко-математичну модель оптимізації чистого прибутку підприємства, яка враховує зростаючий вплив екологічних факторів на показники ефективності інвестицій.

Метою економіко-математичної моделі оптимізації інвестиційного розвитку підприємства є вибір варіанту інноваційного розвитку промислового підприємства, що забезпечує високі техніко-економічні показники роботи підприємства, перехід його на якісно новий рівень роботи, спрямований на збереження навколишнього середовища.

В якості функції цілі (критерію оптимізації) доцільно максимізувати прибуток, який залишається в розпорядженні підприємства після сплати всіх податків і платежів.

Функція цілі економіко-математичної моделі має вигляд:

$$\sum_{i=1}^n ЧП_i \times Y_i \rightarrow \max \quad (3.4)$$

де $ЧП_i$ - чистий прибуток, який залишився у розпорядженні підприємства після сплати усіх податків і платежів при виконання i -го заходу, грн.;

Y_i - булева змінна;

i – номер заходу.

Максимізація прибутку за допомогою економіко-математичної моделі оптимізації інвестиційного розвитку підприємства здійснюється в умовах наступних обмежень:

– ліміт капітальних вкладень, які виділені на інвестиційний розвиток підприємства (передбачимо, що в умовах кризи ми спроможні реінвестувати в активи підприємства до 100% нерозподіленого прибутку)

$$\sum_{i=1}^n K_i \times Y_i \leq НП \quad (3.5)$$

де K_i – капітальні ресурси підприємства, необхідні для фінансування i -го заходу, грн;

Y_i – булева змінна;

$НП$ – нерозподілений прибуток підприємства, грн.

– перевищення внутрішньої ставки доходності над встановленою:

$$IRR_i \times Y_i \geq IRR_{\text{встан}} \quad (3.6)$$

де IRR_i – внутрішня ставка доходності, розрахована для i -го заходу, %;

$IRR_{\text{встан}}$ – встановлена достатня внутрішня ставка доходності на рівні підприємства.

– ліміт ресурсів по деяким видах ресурсів на здійснення заходів всіх напрямів технічного розвитку:

$$S_{звіт} + \sum_{i=1}^n S_i^{ЗР} \times Y_i \leq S_{підп}^{ЗР}$$

де $S_{звіт}$ – обсяг ресурсів, використаних підприємством у звітному році, га;

$S^{ЗР}$ –ресурси підприємства, які можуть бути використані при впровадженні i -го заходу;

$S_{підп}^{ЗР}$ – загальний обсяг ресурсів, якими володіє підприємство.

- невід’ємність коефіцієнту екологічного впливу

$$КЕВ = 1 - \frac{ЕШ_{п}}{ЕШ_{до}} \geq 0 \quad (3.8)$$

– за умовою включення варіанту в план інвестиційного розвитку

$$Y_i = \begin{cases} 1 - \text{якщо } i\text{-ий захід включений в план технічного розвитку} \\ \text{підприємства;} \\ \\ \text{якщо } i\text{-ий захід не включений в план технічного розвитку} \\ \text{підприємства.} \end{cases}$$

Розглянута економіко-математична модель відноситься до моделей цілочисельного лінійного програмування з булевими змінними і може бути вирішена за допомогою адитивного алгоритму Балаша та за допомогою програми Excel за наступною схемою: «Сервіс» – «Пошук рішення».

Таким чином, нові підходи до управління інвестиційною діяльністю підприємства дозволяють більш обґрунтовано визначити стратегію інвестиційного розвитку підприємства.

Загальні дані для розрахунку ефективності інвестиційних проєктів підприємства наведені в табл. 3.11, при цьому враховуючи, що завдяки відсутності шкоди навколишньому середовищу (відсутності екологічного податку, впровадженню циркулярної економіки і т .) чистий річний вхідний грошовий потік підприємства (надходження від впровадження «зелених» інвестиційних проєктів) збільшиться на 2%.

В табл.3.10 наведено результати визначення чистого прибутку від впровадження технологічної лінії з переробки шин вартістю 700 000 гривень, враховуючи вплив екологічних факторів.

Таблиця 3.10 - Визначення чистого прибутку від впровадження даного проекту

№	Показники	Річна сума, грн.
1	Капітальні витрати	700 000
2	Очікуваний річний дохід	$12\ 800\ \text{грн/т} \times 0.2\ \text{т} \times 8\ \text{год} \times 360\ \text{днів}$ $=7\ 372\ 800\ \text{грн} \times 1.02 =7\ 520\ 256$
3	ПДВ	1 253 376
3	Витрати	5 191 959
4	Прибуток до оподаткування	1 074 921
5	Податок на прибуток	193 486
6	Чистий прибуток	881 435

У Європі щорічно утворюється близько 2 млн. тонн використаних автомобільних шин. Загальний обсяг їх переробки не перевищує 30%. Обсяги переробки б/в шин в Японії 87%, США 20-30%, в Німеччині - 50,5%.

В Україні ж щорічно утворюється 150 тис. тон зношених автопокришок, і тільки 8% з них йде на утилізацію. Решта автопокришок викидаються на звалища.[20]

Шини являють собою цінну полімерну сировину: у одній тонні шин міститься 700 кг гуми, яку можна буде повторно використати для виробництва гумотехнічних виробів і матеріалів будівельного призначення. А для виготовлення одного колеса потрібно 35 л нафти.

При спалюванні однієї тони зношених шин в атмосферу виділяється 270 кг сажі і 450 кг токсичних речовин. На місці спалювання нічого не буде рости 10 років.[20]

За кордоном, зокрема в Канаді, покупець шин сплачує спеціальний збір (за шину для легкових автівок це 4 канадських доларів), який спрямовують на те, аби покрити витрати на їх переробку. [20]

Таблиця 3.11 - Загальні дані для розрахунку ефективності інвестиційних проектів підприємства запропонованих для впровадження

Назва проекту	ЧП, грн	Капітальні вкладення грн	Витрати, грн	Чиста теперішня вартість – NPV, грн	Внутрішня ставка доходності - IRR	Іприб
Переробка відходів: переробка шин	881 435	700 000	5191959	374301	80,06%	1,532
Впровадження циркулярної економіки: Виробництво гумової крихти	1783 972	200 000	5114424	1 182 974	191.5%	8.92
Створення СТО/пункту прийому шин	473 068	200 000	992 088	199 754	42,22%	1,999
Відкриття кафе при СТО	196 472	86 000	884 640	80 023	63.23%	1,931
Відкриття автомагазину	48 627	32 650	440 642	4 215	34.15%	1,329
РАЗОМ	3 383 574	1 218 650	12623753			

Підприємство має нерозподілений прибуток в сумі 759 000 грн і на розрахунковому рахунку 98 900 грн. Цих коштів недостатньо для впровадження інвестиційної програми. Тому підприємство розглядає можливість рефінансування дебіторської заборгованості. Загальна сума якої досягла 62.7% від загальної суми активів підприємства.

Факторинг є фінансовою операцією, що полягає в поступці підприємством-продавцем права отримання грошових коштів по платіжних документах за поставлену продукцію на користь банку, який переймає на себе всі кредитні ризики по інкасації боргу. За здійснення такої операції банк вимає з підприємства-продавця певну комісійну плату у відсотках до суми платежу. Крім того, при проведенні такої операції банк (фактор-компанія) в строк до

трьох днів здійснює кредитування підприємства у формі попередньої оплати боргових вимог по платіжних документах (до 90% суми боргу залежно від чинника ризику). Останні 10-30% суму боргу тимчасово депонуються банком у формі страхового резерва при його непогашенні покупцем (ця частина боргу, що депонує, повертається підприємству-продавцеві після повного погашення суми довга покупцем).

Факторингова операція дозволяє підприємству-продавцеві рефінансувати переважну частину дебіторської заборгованості по наданому покупцеві кредиту в короткі терміни, скоротивши тим самим період фінансового і операційного циклу. До недоліків факторингової операції можна віднести лише допоміжні витрати продавця, пов'язані з продажем продукції, а також втрату прямих контактів (і відповідній інформації) з покупцем в процесі здійснення ним платежів.

Ефективність факторингової операції для підприємства-продавця визначається шляхом порівняння рівня витрат по цій операції з середнім рівнем процентної ставки по короткостроковому банківському кредитуванню.

Підприємство заключило з банком договір на здійснення факторингової операції на суму 300 000 грн.

Комісійна плата за здійснення факторингової операції стягується банком у розмірі 2% від суми боргу;

- банк надає підприємству-продавцю кредит у формі попередньої оплати його боргових вимог у розмірі 90% від суми боргу;
- процентна ставка за кредит, що надається банком, складає 25% в рік;
- середній рівень процентної ставки на ринку грошей складає 32% в рік.

Витрати підприємства на здійснення факторингової операції складають:

1. комісійна виплата= КМ

$$КМ = \frac{300\,000 \times 2}{100} = 6\,000 \text{ грн.}$$

2. плата за користування кредитом =ПКК

$$ПКК = \frac{300\,000 \times 0.9 \times 25}{100} = 67\,500 \text{ грн.}$$

З урахуванням розрахованої суми додаткових витрат (ДВ) визначимо їх рівень (Рдв) по відношенню до додатково отриманих грошових активів.

$$ДВ = 67\,500 + 6000 = 73\,500 \text{ тис. грн.}$$

Він складе:

$$Р_{дв} = \frac{73\,500 \times 100}{270\,000} = 27.22\%$$

Порівнюючи отриманий показник з середнім рівнем процентної ставки на ринку грошей (27.22%) ми бачимо, що здійснення факторингової операції для підприємства-продавця вигідніше, ніж отримання фінансового кредиту на період оплати боргу покупцем продукції.

При цьому підприємство отримає 270 000 грн на поточні потреби.

Цільова функція економіко-математичної моделі вибору оптимальної інвестиційної стратегії розвитку буде мати такий вигляд:

$$881435 \times Y_1 + 1783972 \times Y_2 + 473068 \times Y_3 + 196472 \times Y_4 + 43627 \times Y_5 \\ \rightarrow \text{MAX}$$

Математичну постановку задачі: визначення таких інвестиційних проектів, які задовольняли б систему обмежень та забезпечували б максимальне значення чистого прибутку підприємства.

Обмеження щодо ліміту капітальних вкладень враховує можливість використання нерозподіленого прибутку на впровадження інвестиційних проектів, а також рефінансування 10% дебіторської заборгованості за рахунок факторингової операції і тому має вигляд:

$$700000 \times Y_1 + 200000 \times Y_2 + 200\,000 \times Y_3 + 86\,000 \times Y_4 + 32\,650 \times Y_5 \\ \leq 759\,000 + 0.1 \times 2900\,000$$

При введенні цього обмеження можна помітити, що виконанню підлягають не всі запропоновані проекти.

Обмеження щодо внутрішньої ставки доходності буде представлене у вигляді:

$$80,06 Y_1 \geq 29\%$$

$$191.5 Y_2 \geq 29\%$$

$$42.22 Y_3 \geq 29\%$$

$$63.23 Y_4 \geq 29\%$$

$$34.15 Y_5 \geq 29\%$$

Обмеження щодо невід'ємності коефіцієнту екологічного впливу (КЕВ) буде представлено у вигляді:

$$\text{КЕВ}_1 \times Y_1 \geq 0$$

$$\text{КЕВ}_2 \times Y_1 \geq 0$$

$$\text{КЕВ}_3 \times Y_1 \geq 0$$

$$\text{КЕВ}_4 \times Y_1 \geq 0$$

$$\text{КЕВ}_5 \times Y_1 \geq 0$$

Обмеження щодо ліміту ресурсів має вигляд:

$$5191959 \times Y_1 + 5114424 \times Y_2 + 992088 \times Y_3 + 884640 \times Y_4 + 440642 \times Y_5 \leq 12\,000\,000$$

Отже, в результаті виконання задачі ми отримали оптимальний вибір інвестиційних проектів, при реалізації яких розмір чистого прибутку підприємства збільшиться на 3 383 574 грн.

Для виконання запропонованих для впровадження всіх інвестиційних проектів підприємству знадобиться 1 218 650 гривень капітальних вкладень (в своєму розпорядженні підприємство має 1 059 000 гривень, враховуючи можливість здійснення факторингової операції і отримання до 10% дебіторської заборгованості).

Але, якщо почати впровадження проекту щодо виробництва гумової плитки з 2 кварталу і додати до капітальних вкладень суму очікуваного доходу від першого заходу в 1 кварталі, то ліміт капітальних вкладень можна збільшити до 1 100 000 грн.

Результати розрахунку оптимальної інвестиційної стратегії розвитку підприємства показані на рис.3.1.

	ЧП	Кап вклад	IRR		
проект1	881 435	700 000	80,06%		
проект2	1783 972	200 000	191.5%		
проект3	473 068	200 000	42,22%		
КВ	1100 000грн				
IRRnorm=	29%				
Net profit	Capital				
3138475грн	1 100 000грн				
X1	X2	X3	X4	X5	
	1	1	1	0	0

Рис.3.1 - Результати розрахунку оптимальної інвестиційної стратегії розвитку підприємства

Таким чином, оптимальна інвестиційна стратегія подальшого розвитку підприємства включає інвестиційні проекти наведені в табл. 3.12 і забезпечує підприємству отримання додаткового чистого прибутку у плановому році в сумі 3 138 475 грн при наявності капітальних вкладень на суму 1 100 000 грн.

Таблиця 3.12 - Оптимальний варіант інвестиційного розвитку підприємства

Назва проекту	Чистий прибуток, грн	Капітальні вкладення, грн	Чиста теперішня вартість – NPV, грн	Внутрішня ставка доходності –IRR,%	Іприб
Переробка шин	881 435	700 000	374301	80,06%	1,532
Виробництво гумової крихти	1783 972	200 000	1 182 974	191.5%	8.92
Створення СТО/пункту прийому шин	473 068	200 000	199 754	42,22%	1,999
РАЗОМ	3 138 475	1 100 000			

Висновки до розділу 3

Інвестиційна стратегія подальшого розвитку підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку передбачала до впровадження наступні проекти:

- переробка шин;
- виробництво гумової крихти;
- створення СТО/пункту прийому шин;
- відкриття кафе при СТО;
- відкриття автомагазину.

Для вибору оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства було проведено оцінювання ефективності та доцільності запланованих капіталовкладень (інвестицій) в запропоновані проекти з метою оцінки перспектив їх прибутковості та окупності.

Для цього були використані наступні методи оцінки капітальних вкладень:

- період окупності інвестицій;
- розрахунок чистої теперішньої вартості проекту (NPV);
- визначення внутрішньої норми прибутку (IRR);
- індекс прибутковості.

Для визначення оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства, який сприятиме максимізації прибутку, що залишається в розпорядженні промислового підприємства після сплати податків та платежів, використана економіко-математичну модель оптимізації чистого прибутку підприємства, яка враховує не тільки ліміт капітальних вкладень і необхідність дотримання визначеної величини внутрішньої ставки доходності, а і зростаючий вплив екологічних факторів на показники ефективності інвестицій через коефіцієнт екологічного впливу (КЕВ) в якості одного з обмежень.

За отриманими результатами оцінки капітальних вкладень можна зробити висновки, що всі із запропонованих проектів є економічно вигідними.

Представлена оптимізаційна модель була вирішена за допомогою програми Excel за наступною схемою: «Сервіс» – «Пошук рішення».

Результати розрахунку цільової функції економіко-математичної моделі та після оптимізаційний аналіз розв'язку задачі по обмеженням показали, що коштів не було достатньо для впровадження всіх інвестиційних проектів.

Отже, в результаті виконання задачі ми отримали оптимальний вибір інвестиційних проектів, при реалізації яких розмір чистого прибутку підприємства збільшиться на 3 138 475 грн. Для виконання запропонованих для впровадження інвестиційних проектів підприємству знадобиться 1 100 000 гривень капітальних вкладень.

РОЗДІЛ 4

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ
ІНВЕСТИЦІЙНОЮ ДІЯЛЬНІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА

4.1. Результати наукових досліджень та підсумки процесу розробки шляхів управління інвестиційною діяльністю підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку

Результати наукових досліджень щодо удосконалення процесу управління інвестиційною діяльністю підприємства на базі оптимізації інвестиційного плану розвитку підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку представлені в табл. 4.1.

Таблиця 4.1 - Результати наукових досліджень щодо удосконалення управління інвестиційною діяльністю підприємства

Напрямок дослідження	Реалізація запропонованого підходу	Наукова новизна дослідження щодо процесу управління прибутком підприємства
1	2	3
Підвищення рівня управління інвестиційною діяльністю підприємства	Запропоновано і обґрунтовано шляхи інвестиційного розвитку відповідно до зеленої концепції, спрямовані на отримання прибутку підприємства при збереженні стану навколишнього середовища	Встановлено особливості процесу управління інвестиційною діяльністю підприємства в зростаючого впливу екологічних факторів на оцінку ефективності інвестицій та удосконалено механізм оцінки ефективності інвестицій з врахуванням екологічних наслідків впровадження інвестиційних проєктів.

1	2	3
Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства на основі вибору оптимального варіанту розвитку підприємства	Оптимізація варіанту розвитку підприємства з метою максимізації прибутку при збереженні навколишнього середовища.	Розроблено модель вибору оптимального варіанту розвитку підприємства на базі максимізації цільової функції (максимізації прибутку) при обґрунтуванні оптимальної величини капітальних вкладень і врахуванні існуючих обмежень щодо не перевищення визначеної суми різного роду ресурсів, внутрішньої ставки доходності проєктів та відсутності негативного впливу впровадження інвестицій на навколишнє середовище.

4.2. Складання прогностного балансу та розрахунок прогностних показників фінансового стану підприємства

Інвестиційна стратегія подальшого розвитку підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку передбачала до впровадження наступні проєкти: переробка шин; виробництво гумової крихти; створення СТО/пункту прийому шин. Для цього було витрачено 1 110 000 грн за рахунок нерозподіленого прибутку і факторингової операції з рефінансування дебіторської заборгованості в сумі 300 000 грн. Крім того, нестача коштів призвела до того, що впровадження інвестиційного проєкту з виробництва гумової плитки було розпочати не з початку року, а з початку другого кварталу. Таким чином, підприємство мало можливість накопичити кошти за рахунок впровадження заходу з переробки автопокришок і спрямувати частину додатково отриманого прибутку саме на впровадження заходу напрямку циркулярної економіки: переробка шин – виробництво гумової плитки.

За наслідками аналізу діяльності підприємства і розробки заходів щодо удосконалення процесу управління інвестиційної діяльності підприємства складемо прогнозний баланс - таблиці 4.2 (актив)-4.3 (пасив).

Таблиця 4.2 - Прогнозний баланс підприємства (актив)

Актив	Код рядка	2022	Прогноз
I. Необоротні активи			
Основні засоби:			
Залишкова вартість	030	17 880	897 880
первісна вартість	031	19 780	1119 780
Знос	032	1 900	221 900
Усього за розділом I	080	17 880	897 880
II. Оборотні активи			
Товари	140	915 780	915 780
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:			
чиста реалізаційна вартість	160	2 919 200	2619 200
первісна вартість	161	2 919 200	2619 200
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	705 070	705 070
Грошові кошти та їх еквіваленти:			
в національній валюті	230	98 900	119 745
Усього за розділом II	260	4 638 950	4359795
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття			
Баланс	280	4 656 830	5 257 675

Таблиця 4.3 - Прогнозний баланс підприємства (пасив)

Пасив	Код рядка	2022	Прогноз
I. Власний капітал			
Статутний капітал	300	42 000	42 000
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	759 000	2288 475
Усього за розділом I	380	801 900	2330 475
II. Довгострокові зобов'язання та забезпечення		0	0
Усього за розділом II		0	0
III. Поточні зобов'язання			
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	3 777 200	2927 200
Поточні зобов'язання за розрахунками:			
з бюджетом	550	8 400	
зі страхування	570	24 300	
з оплати праці	580	45 003	
Інші поточні зобов'язання	610		
Усього за розділом III	620	3 854 930	2 927.2
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття		0	0
Баланс	640	4 656,83	5 257 675

За рахунок додатково отриманого прибутку від запропонованих заходів підприємство частково погасило свою кредиторську заборгованість за товари, роботи і послуги; повністю погасило заборгованості з оплати праці та страхування. Невикористана сума прибутку поповнила статтю

„Нерозподілений прибуток”, де підприємство накопичує кошти для впровадження заходів свого подальшого розвитку.

Основні засоби підприємства збільшились на суму капітальних вкладень, тобто на 1 100 000 грн.

Після складання прогнозного балансу розрахуємо прогнозні фінансові коефіцієнти і порівняємо отримані прогнозні фінансові результати роботи підприємства з фінансовими результатами звітнього року (табл.4.4).

Таблиця 4.4 - Прогнозні показники діяльності підприємства

Показник	2022	прогноз
Коефіцієнт покриття	1,203	1.50
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,966	1.20
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,026	0.05
Коефіцієнт автономії	0,172	0.5
Коефіцієнт маневреності власного капіталу	0,978	0.615
Рентабельність активів	0,131	1.0995
Рентабельність власного капіталу	0,762	2.481

Для розрахунку коефіцієнтів рентабельності роботи підприємства необхідно визначити прогнозний чистий прибуток роботи підприємства в наступному році.

Для цього за базу візьмемо дані виручки від реалізації та собівартості продукції звітнього року і скорегуємо їх на запропоновані зміни:

Виручка від реалізації прогнозна = 28 519 500 + 7 372 800 + 8 748 000 + 1 882 800 = 46 523 100 грн

ПДВ = 7 753 850 грн

Витрати = 20 421 200 + 5 191 959 + 5 114 424 + 992 088 = 31 719 471 грн

Валовий прибуток = 7 049 779 грн

Чистий прибуток = 7 049 779 × (1 - 0.18) = 5 780 819 грн

Аналізуючи прогнозні показники фінансових коефіцієнтів, які були отримані в результаті розрахунку впливу на фінансовий стан підприємства

запропонованих проектів, необхідно відмітити, що підприємство нарешті досягло нормативного значення коефіцієнтів термінової ліквідності і коефіцієнту автономії. Це означає, що підприємство здатне достатньо швидко розрахуватись зі своїми боргами і незалежне від позикового капіталу.

Щодо достатньо значної суми коштів на розрахунковому рахунку, підприємству необхідно застосувати заходи більш ефективного використання вільних коштів (наприклад, вкладання коштів на депозитний рахунок) для отримання додаткового прибутку.

В цілому підприємство зробило великий крок до досягнення позитивних змін. Так всі коефіцієнти рентабельності (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність реалізації) значно збільшилися. Так, коефіцієнт рентабельності активів збільшився до 110%, а власного капіталу - збільшився до 248.1%, що доказує вірність обраної стратегії розвитку підприємства.

Висновки до розділу 4

Інвестиційна стратегія подальшого розвитку підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку передбачала до впровадження наступні проекти: переробка шин; виробництво гумової крихти; створення СТО/пункту прийому шин (це напрями циркулярної економіки).

Для цього було витрачено 1 110 000 грн за рахунок нерозподіленого прибутку і факторингової операції з рефінансування дебіторської заборгованості в сумі 300 000 грн.

Крім того, нестача коштів призвела до того, що впровадження інвестиційного проекту з виробництва гумової плитки було розпочати не з початку року, а з початку другого кварталу. Таким чином, підприємство мало можливість накопичити кошти за рахунок впровадження заходу з переробки автопокришок і спрямувати частину додатково отриманого прибутку саме на

впровадження заходу напрямку циркулярної економіки: переробка шин – виробництво гумової плитки.

За рахунок додатково отриманого прибутку від запропонованих заходів підприємство частково погасило свою кредиторську заборгованість за товари, роботи і послуги; повністю погасило заборгованості з оплати праці та страхування. Невикористана сума прибутку поповнила статтю „Нерозподілений прибуток”, де підприємство накопичує кошти для впровадження заходів свого подальшого розвитку.

Основні засоби підприємства збільшились на суму капітальних вкладень, тобто на 1 100 000 грн.

Аналізуючи прогностичні показники фінансових коефіцієнтів, які були отримані в результаті розрахунку впливу на фінансовий стан підприємства запропонованих проектів, необхідно відмітити, що підприємство нарешті досягло нормативного значення коефіцієнтів термінової ліквідності і коефіцієнту автономії. Це означає, що підприємство здатне достатньо швидко розрахуватись зі своїми боргами і незалежне від позикового капіталу.

Щодо достатньо значної суми коштів на розрахунковому рахунку, підприємству необхідно застосувати заходи більш ефективного використання вільних коштів (наприклад, вкладання коштів на депозитний рахунок) для отримання додаткового прибутку.

В цілому підприємство зробило великий крок до досягнення позитивних змін. Всі коефіцієнти рентабельності (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність реалізації) значно збільшилися. Так, коефіцієнт рентабельності активів збільшився до 110%, а коефіцієнт рентабельності власного капіталу - збільшився до 248.1%, що доказує вірність обраної стратегії розвитку підприємства.

ВИСНОВКИ

Інвестиційна діяльність — це комплекс заходів і практичних дій юридичних та фізичних осіб (українських або іноземних), а також держави щодо здійснення інвестицій у будь-якій формі з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Пошук джерел фінансування – це перший етап інвестиційної діяльності підприємства, який здійснюється з метою оптимізації величини первісних інвестицій для подальшого інвестиційного розвитку підприємства. При цьому треба здійснювати не пошук об'єкта інвестування під існуючі інвестиції, а пошук інвестицій під вибрані на основі критеріїв оцінки інвестиційних рішень інвестиції.

Якщо власних коштів підприємства недостатньо, то виникає необхідність залучення кредитних ресурсів. При цьому, етап визначення джерел фінансування інвестиційної діяльності підприємства повинен здійснюватись за умови досягнення мінімальної вартості капіталу підприємства.

Вартість отримання коштів з різних джерел фінансування буде впливати на кінцевий результат оцінки ефективності інвестицій.

В сучасних умовах значно збільшується вплив екологічних факторів при визначенні економічної ефективності інвестиційних проєктів.

Україна витрачає на захист навколишнього середовища менше 1% від загальних витрат та близько 0,1% номінального ВВП.

Для врахування цих нових реалій необхідно визначити інструментарій вимірювання екологічного впливу.

Наприклад, утилізація шкідливих відходів або очищення стічних вод та їх повторне використання, які можуть технологічно виникнути при реалізації інвестиційного проєкту, не тільки підвищують витрати проєкту, але й дозволяють скоротити їх негативний вплив на довкілля, в певному сенсі, поліпшити показники використання сировини, матеріалів, скоротити збитки та підвищити прибуток.

Пропонується при визначенні економічної ефективності проєктів враховувати коефіцієнт екологічного впливу (КЕВ), який характеризує співвідношення економічної шкоди довкіллю після (ЕШп) і до впровадження проєктів (ЕШдо).

Зелена економіка стверджує, що соціального добробуту можна досягти, зменшуючи екологічні ризики та екологічні загрози.

Україна знаходиться на 92-му місці із показником GGEI = 0,48097. Це свідчить про значні виклики та недоліки у розвитку зеленої економіки в країні, що може бути пов'язане із відсутністю або недостатньою ефективністю впровадження екологічних ініціатив та сталої політики.

З врахуванням цих результатів, звернути увагу на збільшення інвестицій у зелені технології, розвиток відновлюваних джерел енергії, покращення енергоефективності та зменшення викидів забруднюючих речовин. Крім того, необхідно сприяти свідомому споживанню та підвищенню громадської свідомості щодо екологічних питань, що може сприяти покращенню показників зеленої економіки в майбутньому.

Ідеї для розвитку зеленого бізнесу для середніх та малих підприємств – це органічна продукція, відновлювані джерела енергії, екологічне будівництво, сталий (зелений) транспорт, зелений туризм, переробка відходів і повторне використання матеріалів, ландшафтний дизайн, інтеграція екологічних аспектів у підприємницьку діяльність.

Приватне підприємство «БВІ» було засновано 19.09. 2003 року за адресом: Україна, 49000, Дніпропетровська область, місто Дніпро, вул. Театральна, будинок 1 для здійснення підприємницької діяльності та отримання прибутку. Підприємство діє на підставі Статуту.

Основний вид діяльності

- 46.69 Оптова торгівля іншими машинами й устаткуванням
- 25.73 Виробництво інструментів
- 45.31 Оптова торгівля деталями та приладдям для автотранспортних засобів
- 46.72 Оптова торгівля металами та металевими рудами

- 46.74 Оптова торгівля залізними виробами, водопровідним і опалювальним устаткуванням і приладдям до нього
- 46.90 Неспеціалізована оптова торгівля [39].

З метою оцінки інвестиційної діяльності підприємства провели аналіз кількісних критерій його показників. Підприємство має спроможність погасити свої поточні зобов'язання та розширювати подальшу діяльність, всі зобов'язання підприємства можуть бути покриті власними активами. Збільшення коефіцієнта автономії свідчить про фінансову незалежність, незалежність підприємства від залучених засобів. Спостерігається забезпеченість власними коштами, зростанням прибутковості господарської діяльності від основного виду діяльності.

Проаналізувавши господарську діяльність підприємства слід відмітити, що в цілому господарську діяльність підприємства за 2019-2021 роки можна вважати задовільною:

- абсолютна величина чистого прибутку на протязі останніх років зростає;
- також зростає валюта балансу підприємства та виручка від реалізації продукції;
- динаміка зміни коефіцієнтів валової рентабельності реалізованої продукції, активів та власного капіталу показує, що рентабельність активів, реалізації та власного капіталу є стабільною, хоча і невисокою, але має позитивну тенденцію.

Основними шляхами підвищення ефективності роботи підприємства при є такі:

- підвищення інтенсивності використання оборотних активів підприємства;
- подальше збільшення обсягів реалізації товарів;
- зниження матеріальних операційних витрат;
- розширення ринку збуту товарів.

Але існує важливість переходу до зеленої економіки для забезпечення економічного розвитку, яка не тільки задовольняє поточні потреби, але й

забезпечує довгострокову стійкість та збереження навколишнього середовища.

Тому необхідно:

- формування бази «зелених» проєктів;
- залучення інвестицій (кредитів) для впровадження «зелених» проєктів.

Інвестиційна стратегія подальшого розвитку підприємства відповідно до зеленої концепції розвитку передбачала до впровадження наступні проєкти:

- переробка шин;
- виробництво гумової крихти;
- створення СТО/пункту прийому шин;
- відкриття кафе при СТО;
- відкриття автомагазину.

Для вибору оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства було проведено оцінювання ефективності та доцільності запланованих капіталовкладень (інвестицій) в запропоновані проєкти з метою оцінки перспектив їх прибутковості та окупності.

Для цього були використані наступні методи оцінки капітальних вкладень:

- період окупності інвестицій;
- розрахунок чистої теперішньої вартості проєкту (NPV);
- визначення внутрішньої норми прибутку (IRR);
- індекс прибутковості.

Для визначення оптимального варіанту інвестиційного розвитку підприємства, який сприятиме максимізації прибутку, що залишається в розпорядженні промислового підприємства після сплати податків та платежів, використана економіко-математичну модель оптимізації чистого прибутку підприємства, яка враховує не тільки ліміт капітальних вкладень і необхідність дотримання визначеної величини внутрішньої ставки доходності, а і зростаючий вплив екологічних факторів на показники ефективності інвестицій через коефіцієнт екологічного впливу (КЕВ) в якості одного з обмежень.

За отриманими результатами оцінки капітальних вкладень можна зробити висновки, що всі із запропонованих проєктів є економічно вигідними.

Представлена оптимізаційна модель була вирішена за допомогою програми Excel за наступною схемою: «Сервіс» – «Пошук рішення».

Результати розрахунку цільової функції економіко-математичної моделі та після оптимізаційний аналіз розв'язку задачі по обмеженням показали, що коштів не було достатньо для впровадження всіх інвестиційних проектів.

Отже, в результаті виконання задачі ми отримали оптимальний вибір інвестиційних проектів, при реалізації яких розмір чистого прибутку підприємства збільшиться на 3 138 475 грн. Для виконання запропонованих для впровадження інвестиційних проектів підприємству знадобиться 1 100 000 гривень капітальних вкладень.

Отже, було витрачено 1 110 000 грн за рахунок нерозподіленого прибутку і факторингової операції з рефінансування дебіторської заборгованості в сумі 300 000 грн. Крім того, нестача коштів призвела до того, що впровадження інвестиційного проекту з виробництва гумової плитки було розпочати не з початку року, а з початку другого кварталу. Таким чином, підприємство мало можливість накопичити кошти за рахунок впровадження заходу з переробки автопокришок і спрямувати частину додатково отриманого прибутку саме на впровадження заходу напрямку циркулярної економіки: переробка шин – виробництво гумової плитки.

За рахунок додатково отриманого прибутку від запропонованих заходів підприємство частково погасило свою кредиторську заборгованість за товари, роботи і послуги; повністю погасило заборгованості з оплати праці та страхування. Невикористана сума прибутку поповнила статтю „Нерозподілений прибуток”, де підприємство накопичує кошти для впровадження заходів свого подальшого розвитку.

Основні засоби підприємства збільшились на суму капітальних вкладень, тобто на 1 100 000 грн.

Аналізуючи прогностичні показники фінансових коефіцієнтів, які були отримані в результаті розрахунку впливу на фінансовий стан підприємства запропонованих проектів, необхідно відмітити, що підприємство нарешті досягло нормативного значення коефіцієнтів термінової ліквідності і

коефіцієнту автономії. Це означає, що підприємство здатне достатньо швидко розрахуватись зі своїми боргами і незалежне від позикового капіталу.

Щодо достатньо значної суми коштів на розрахунковому рахунку, підприємству необхідно застосувати заходи більш ефективного використання вільних коштів (наприклад, вкладання коштів на депозитний рахунок) для отримання додаткового прибутку.

В цілому підприємство зробило великий крок до досягнення позитивних змін. Так всі коефіцієнти рентабельності (рентабельність активів, рентабельність власного капіталу, рентабельність реалізації) значно збільшилися. Так, коефіцієнт рентабельності активів збільшився до 110%, а коефіцієнт рентабельності власного капіталу - збільшився до 248.1%, що доказує вірність обраної стратегії розвитку підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України: станом на 01 січня 2014 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

2. Закон України „Про інвестиційну діяльність”: офіц. Текст прийнятий Верх. Радою України 18 вересня 1991р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 47, ст.646. –Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/1560-12.

3. Закон України „Про захист іноземних інвестицій на Україні» від 10 вересня 1991 року // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, N 46, ст.616. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1540%D0%B0-12#Text>. – Назва з екрана.

4. Закон України „Про режим іноземного інвестування» від 19 березня 1996 року // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1996, № 19, ст. 80). [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-%D0%B2%D1%80#Text>. – Назва з екрана.

5. Закон України „Про інноваційну діяльність” // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2002, № 36, ст.266) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text>.

6. Закон України «Про цінні папери і фондовий ринок» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2006, № 31, ст. 268) . [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15>.

7. Закон України «Про господарські товариства» від 19 вересня 1991 року № 1576-XII // (Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1991, № 49, ст.682. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12>. – Назва з екрана.

8. Закон України „Про акціонерні товариства”: Закон України від 17 вересня 2008 No 514-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

9. Закон України «Про внесення змін до Закону України „Про інвестиційну діяльність”»: офіц. Текст прийнятий Верх. Радою України 22 грудня 2011р. [Електронний ресурс] // Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2012, N 36, ст.41 –Режим доступу: zakon.rada.gov.ua/go/4218-17

10.Податковий Кодекс України від 02.12.10р. №2755-Режим доступу VI zakon.rada.gov.ua/go/2755-17.

11.Закон України "Про охорону навколишнього природного середовища" №1264-ХІІ від 18.12.2019 [Електронний ресурс]: сайт Верховної Ради України – Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1264-12;#Text>

12.Закон "Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо спрощення залучення інвестицій та запровадження нових фінансових інструментів" №2284 від 19.12.2019 [Електронний ресурс]: сайт Верховної Ради України – Режим доступу:

<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/187/98-%D0%B2%D1%80;#Text>

13. Бакаєв Л. О. Кількісні методи в управлінні інвестиціями: Навч. посібник. / Л.О.Бакаєв.— К.: КНЕУ, 2000. — 151 с.

14. Барабаш Ю.О. Застосування економіко-математичних моделей при підтримці прийняття управлінських рішень / Ю.О. Барабаш // Вісник Хмельницького національного університету. – 2009. - № 3, Т. 1. – С. 153-155.

15. Бідник Н.Б. Використання математичних методів і моделей в економіці, фінансах / Н.Б. Бідник // Науковий вісник НЛТУ України. – 2008. - № 18.6. - С. 258-262.

16. Бланк І.А. Управління прибутком. / І.А.Бланк. - К: Ніка-Центр, 2007.-765 с.

17.Боярко І.М. Інвестиційний аналіз: Навч. посіб. / І.М. Боярко, Л.Л.Гриценко. — К.: Центр учбової літератури, 2011. — 400 с.

18. Бушуєва Ю.Г. Управління прибутком підприємства / Ю.Г. Бушуєва, Б.В. Бурлуцький / Ч.1. 2006. - 209 с.

19.Видатки держбюджету України (2014-2023). Ставки, індекси, тарифи. URL: <https://index.minfin.com.ua/ua/finance/budget/gov/expense/>

20.Використані автомобільні шини: в чому небезпека. URL:

<https://ecolog-ua.com/news/vykorystani-avtomobilni-shyny-v-chomu-nebezpeka>

21. Гітман Л. Дж. Основи інвестування. Пер. с англ./ Л. Дж. Гітман, М. Д. Джонк. - М.: Діло, 1997. - 1008 с.

22. Грабовецький Б.Є. Економічне прогнозування і планування: Навч. посібник. /Б.Є.Грабовецький.– К.: Центр навчальної літератури, 2003. –188 с.

23. Інвестування: Підручник/ В.М. Гриньова, В.О.Коюда, Т.І.Лепейко, О.П.Коюда. – К.: Знання, 2008.-452с.

24. Козаченко Г.В. Управління інвестиціями на підприємстві [Текст] / Г.В.Козаченко . – К. Лібра, 2004. – 368 с.

25. Корнійчук С.К. Інвестологія [Текст] / С.К.Корнійчук. – К.: Атіка , 2004. – 206с.

26. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посібник – 3-тє вид., перероб. і доп./М.Я.Коробов. – К.: Т-во „Знання”, КОО, 2002. – 294с.

27. Лактіонова О. А. Інвестування : Навчальний посібник // О. А. Лактіонова. – Вінниця: Вид-во «Донецький національний університет імені Василя Стуса», 2019. – 256 с.

28. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність: підруч. [для студ. вищ. навч. закл.] / [Т. В. Майорова]; – К.: Центр навчальної літератури, 2019. – 472 с.

29. Мельник В.М. Основи економічного аналізу./В.М.Мельник.–Навч. посібник. – К.: „Кондор”–2003.-128с.

30. Методичні рекомендації щодо оцінки ефективності інвестиційних проектів та їх відбору для фінансування. - М., 1994.

31. Минх Є.В. Економічний аналіз: Навч. посібник./Є.В.Минх, І.Д. Ференс. –Львів:„АрміяУкраїни”,2006.–240с.

32. Минх Є.В. Економічний аналіз на промисловому підприємстві./ Є.В.Минх, П.Ю.Буряк.–Львів:Світ,2005.–208с.

33. Мойсеєнко І., Ревак І., Миськів Г., Чапляк Н. Інвестиційний аналіз : навч. посіб. Львів : ЛьвДУВС, 2019.

34. Мойсеєнко І.П. Інвестування: Навч. посібн./ І.П.Мойсеєнко.- К.: Знання, 2006.- 490с.

35. Нікбахт Е., Гроппеллі А. Фінанси / Пер. з англ. В.Ф.Овсієнка, В.Я. Мусієнка.-К.: Основи, 1993.- 383с.

36. Охріменко О.О., Скоробогатова Н.Є., Манаєнко І.М., Яресько Р.С. Управління інноваційними проектами в умовах міжнародної інтеграції: монографія. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2018. 262 с
URL:http://www.dut.edu.ua/uploads/1_2098_37094451.pdf

37. Пересада А. А. Інвестиційний аналіз: Навч.-метод. посібник для самоств. вивч. дисц. / А.А. Пересада, С.В. Онікієнко, Ю.М. Коваленко.- К.: КНЕУ, 2003. — 134 с.

38. Пересада А.А. Інвестування: Навч.-метод. посібн. Для сам. вивч. дисц./ А.А.Пересада, О.О.Смірнова, С.В.Онікієнко, О.О.Ляхова. – К.: КНЕУ, 2001-251с.

39. Приватне підприємство «БВІ». Основна інформація. -[Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://clarity-project.info/edr/20240798>

40. Соколик С.А. Аналіз вигід і витрат: Практ. посібник./С.А.Соколик, О.А. Клієвич. – К.: Основи, 2006.–175с.

41. Соляник Л.Г. Економічний аналіз: Навчальний посібник./Л.Г.Соляник. - Дніпропетровськ: НГУ, 2003. - 199 с.

42. Статистична інформація. Економічна статистика України / Діяльність підприємств - [Електронний ресурс] – Режим доступу http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/rp/ean/ean_u/osp_rik_b_07u.htm

43. Терещенко О.О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Навч. посібник. /О.О.Терещенко - К.: КНЕУ, 2003. - 554с.

44. Терещенко О.О. Фінансова санація і банкрутство підприємств: Навч. посібник. /О.о.Терещенко.- К.: КНЕУ, 2000. - 452с.

45. Устаткування для переробки шин в крихту. URL: <http://stroyka-gid.com.ua/professiyno-pro-golovne/9501-ustatkyvana-dla-pererobki-chin-v-krixky.htm>

46.Фінансова діяльність підприємства: Підручник / Бандурка О.М., Коробов М.Я., Орлов П.І., Петрова К.Я. – 2-ге вид., перероб. і доп.. – К.: Либідь, 2002. - 384с.

47.Чумаченко М.Г. Економічний аналіз: Навч. посібник. /М.Г.Чумаченко Болюх М.А., Бурчевський В.З.– Вид. 2-ге, перероб. і доп. – К.: КНЕУ, 2003. – 556с.

48.Шарп У. Інвестиції: Пер. з англ. /У.Шарп, Г. Александер, Дж. Бейлі. - М.: ИНФРА-М, 2009 - 1028 с.

49. Штефан Н.М. Трансформація національної моделі післявоєнного відновлення України відповідно до Європейської зеленої концепції/ Н.М.Штефан, А.С.Парфенкова, А.М. Єтчій // Економічний вісник Дніпровської політехніки, 2023. - №2. С.85-93.

50. Штефан Н.М. «Методичні підходи до оцінки впливу екологічних факторів на ефективність інвестицій» / Н.М. Штефан, А.М. Гончарук.- « Економічний вісник Дніпровської політехніки», 2023, № 2. С.30-37.

51. Global Green Economy Index 2022. – Dual Citizen, September 2022, <https://dualcitizeninc.com/global-green-economy-index/>.

Баланс підприємства 2020-2022 (активи, тис. грн)

Актив	Код рядка	2020	2021	2022
I. Необоротні активи				
Основні засоби:				
Залишкова вартість	030	9,40	11,00	17,88
первісна вартість	031	11,00	12,90	19,78
Знос	032	1,60	1,90	1,90
Усього за розділом I	080	9,40	11,00	17,88
II. Оборотні активи				
Товари	140	758,80	888,70	915,78
Дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги:				
чиста реалізаційна вартість	160	1 260,40	1 658,00	2 919,20
первісна вартість	161	1 260,40	1 658,00	2 919,20
Інша поточна дебіторська заборгованість	210	180,30	241,10	705,07
Грошові кошти та їх еквіваленти:				
в національній валюті	230	48,20	73,50	98,90
Усього за розділом II	260	2 247,70	2 861,30	4 638,95
Баланс	280	2 257,10	2 872,30	4 656,83

Баланс підприємства 2020-2022 (пасиви, тис. грн)

Пасив	Код рядка	2020	2021	2022
I. Власний капітал				
Статутний капітал	300	42,00	42,00	42,00
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	350	120,30	148,40	759,00
Усього за розділом I	380	162,30	190,40	801,90
III. Поточні зобов'язання				
Кредиторська заборгованість за товари, роботи, послуги	530	1 948,10	2 459,80	3 777,20
Поточні зобов'язання за розрахунками:				
з бюджетом	550	2,40	3,80	8,40
зі страхування	570	15,30	21,00	24,30
з оплати праці	580	29,90	40,60	45,03
Інші поточні зобов'язання	610	99,10	156,70	
Усього за розділом III	620	2 094,80	2 681,90	3 854,93
Баланс	640	2 257,10	2 872,30	4 656,83

Фінансові результати підприємства 2020-2022

Стаття	Код рядка	2020	2021	2022
1	2	3	4	5
Доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	010	5 139,1	7 050,2	28 519,5
Податок на додану вартість	015	229,5	314,6	1 943,3
Чистий доход (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	035	4 909,6	6 735,6	26 576,2
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	040	3 763,4	5 303,2	20 421,2
Валовий:				
прибуток	050	1 146,2	1 432,4	6 155,0
збиток	055	0		
Адміністративні витрати	070	523,3	634,4	1 939,5
Витрати на збут	080	80,8	100,2	141,2
Інші операційні витрати	090	450,4	541,2	3 402,1
Фінансові результати від операційної діяльності:				
прибуток	100	91,7	156,7	672,2
Фінансові результати від звичайної діяльності до оподаткування:				
прибуток	170	91,7	156,7	672,2
Податок на прибуток від звичайної діяльності	180	4,9	8,3	61,2
Фінансові результати від звичайної діяльності:				
прибуток	190	86,8	148,4	611,0
збиток	195			
Чистий:				
прибуток	220	86,8	148,4	611,0
Елементи операційних витрат	Код рядка	2007	2008	2009
1	2	3	4	5
Матеріальні затрати	230	350,3	498,0	1 130,7
Витрати на оплату праці	240	130,6	171,7	663,0
Відрахування на соціальні заходи	250	51,0	63,0	285,8
Амортизація	260	2,2	1,9	1,2
Інші операційні витрати	270	370,4	541,2	3 402,1
Разом	280	904,5	1 275,8	5 482,8